

31-05-2024

Social ulighed i tabt arbejdsfortjeneste

Udarbejdet af:

Benjamin Danielsen – studienummer: 20221776

Anslag: 138.816

Vejleder: Helle Bendix Kleif

Cand.Soc. AAU i København

Specialeprojekt

AALBORG UNIVERSITY
DENMARK

Til dem som har bidraget til mit projekt og gjort mig klogere.

Tak til de tre forældre som villigt har blottet nogle af deres mest sårbare oplevelser.

Tak for at i har ville dele jeres fortællinger med mig, inspirere mig og ikke mindst informere mig om de oplevelser i har måtte gå igennem. Jeg håber at dette projekt formidler jeres perspektiver, og den problemstilling som må og skal belyses.

Tak til den private socialrådgiver for at give mig en nuanceret forståelse, og et professionelt bidrag til de mange ubesvarede spørgsmål jeg måtte sidde med. Tak for at du tog dig tid til mig.

Tak til min vejleder Helle Bendix Kleif for at yde en kvalitetssikret vejledning med seriøs feedback. Tak for at ville lytte til mine problemstillinger gennem projektet og for at dele mit engagement. Tak for at give mig modstand, og få mig til at reflektere over mine tanker og forforståelser.

Tak til min familie for at støtte mig gennem denne lange proces.

Og til slut, tak til min kæreste og min nyfødte søn, som altid giver mig inspiration til at kæmpe videre når det bliver hårdt, og som hver dag giver mig støtte og motivation.

INDHOLDSFORTEGNELSE

1. Abstract.....	4
2. Indledning	6
3. Problemfelt	7
3.1 Videnshul.....	7
4. Problemformulering.....	8
4.1 Arbejdsspørgsmål	8
5. Afgrænsning	9
6. Begrebsafklaring	9
7. Metodiske refleksioner	10
7.1 Videnskabsteoretisk inspiration	10
7.2 Indsamling af data	12
7.2.1 Data indsamlet via. interviews	12
7.2.2 Ethiske overvejelser	12
7.2.3 Strukturelle overvejelser af interviews	13
7.2.4 Data indsamlet via. kommunale hjemmesider	14
7.3 Kodning	15
7.3.1 Åbne koder og kodelister	15
7.4 Analysestrategi	16
7.5 Cases	18
7.5.1 Kort overblik over Fies samarbejde med skolen	18
7.5.2 Kort overblik over Fies samarbejde med kommunen	18
7.5.3 Annes oplevelse med skolen	19
7.5.4 Annes oplevelse med kommunen	19
7.5.5 Trines oplevelse med skolen	20
7.5.6 Trines oplevelse med kommunen	20
8. Eksisterende viden.....	21
8.1 Tabt arbejdsfortjeneste med afsæt i ankestyrelsen	21
8.2 Ankestyrelsens praksisundersøgelse om udmåling af tabt arbejdsfortjeneste	22
8.3 Vejledning om afgørelsesbegrebet	24
8.4 DUKH	25
8.5 Viso.....	26
9. To kommuners beskrivelser af tabt arbejdsfortjeneste	26
9.1 Albertslund kommune	27
9.2 Københavns kommune.....	28
9.3 Fælles for de to kommuner	28

10. Projektets teoretiske fundament	29
10.1 Carol Bacchi 'what's the problem represented to be?'	29
10.2 Retlig bevidsthed.....	30
10.3 Social ulighed	31
10.3.1 Samproduktionsteori.....	31
10.3.2 Vidensaktører	32
10.3.3 Vidensaktant.....	32
11. Første analyseenhed	33
11.1 Analytisk udgangspunkt.....	33
11.2 Albertslund & Københavns kommune.....	34
11.3 DUKH.....	38
11.4 Delkonklusion af ovenstående analyse.....	40
12. Analyseenhed 2	42
12.1 Teoretisk udgangspunkt	42
12.2 Skolen	43
12.2.1 Delkonklusion på skolen	48
12.3 Kommunen	49
12.3.1 Vejledningspligt	50
12.3.2 Afvisningen	55
12.3.3 Tildeling af tabt arbejdsfortjeneste.....	64
12.3.4 Delkonklusion	68
13. Konklusion.....	68
14. Diskussion	70
15. Litteraturliste.....	72

1. ABSTRACT

The aim of this rapport is to highlight a paradoxically social problem, when parents request, economical support based on parents being unable to work, caused by having a child with a disability. By Danish law parents are guaranteed legal justice and security when they are requesting a caseworkers help with their application. But even so, parents are experiencing an unjustified treatment, that aren't focusing on the parent's needs. National Social Appeals Board have worked out two rapports which both shows, that in cases with loss of earnings the local authority seems to have issues with the administration of the case. The first rapport shows that close to 50% of the observed cases was unfulfilled and needed to be reworked. The conclusion was based on the lack of information and therefore impossible to conclude an administrative decision. The National Social Appeals Board pointed out, that the responsibility of gathering the needed information solely lays on the local authorities. But in practice, parents are experiencing that the responsibility lays on them. The second rapport shows that caseworkers have issues when it comes to administrative decision. In the rapport they conclude that there is a need for a guidance on how and when, there is a need for an administrative decision.

In my rapport I have interviewed three parents, who all are expressing a battle between the parent and the case worker. A battle on two fields where the parent needs to use every resource, to keep focus on the child needs, and not the schools or the local authority's needs. A battle that seems almost impossible for the parents to win. I have also interviewed a private caseworker who seek out to help parents who experience the confusing system when they need help. The private caseworker is confirming a lot of the experiences the parents have shared with me. And like the National Social Appeals Board, she also points to the dilemma that caseworkers don't seem to know the exact structures which the parents are paying for.

When the system doesn't know how to take care of parents who seeks loss of earnings it creates a social injustice. Parents right is no longer based on the legislation, but based on how long parents can keep fighting for their rights. An exhausting experience, that even when the parents win, they end up with a huge distrust to the local authority. A theoretically point here is, legal consciousness which means that the parents legal consciousness can affect other parents, when their stories are shared with other parents.

Keywords: Social inequality, Legal uncertainty, Loss of earnings.

2. INDLEDNING

"Hun kunne lige så godt have sagt direkte til mig, det kan du lige så godt droppe. For det bliver en lang og hård kamp... Det var ligesom om, der allerede inden mødet, var lukket for det varme vand"

Sådan fortalte en mor mig i et interview hvor jeg søgte at få hendes oplevelse af processen ved ansøgning om tabt arbejdsfortjeneste. Citatet ovenfor er et fælles narrativ jeg har oplevet forældre tale sig ind i, når det kommer til muligheden for at kunne få tabt arbejdsfortjeneste. Men hvorfor er det sådan? Hvad forsager at processen ses som en kamp, og ikke et samarbejde? Hvordan sikres tabt arbejdsfortjeneste egentlig til forældre? Og er det nok at deres barn har en diagnose?

Da jeg selv har tætte bekendtskaber hvis barn/børn lider af psykiatriske diagnoser og dermed har søgt om tabt arbejdsfortjeneste, har jeg set på tæt hold, hvilken langsommelig proces det kan være. I barnets lov bestemmes det at kommunalbestyrelsen skal yde hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste. Dette står skrevet i:

§87 Kommunalbestyrelsen skal yde hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste til personer, der i hjemmet forsørger et barn eller en ung under 18 år med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller indgribende kronisk eller langvarig lidelse. Ydelsen er betinget af, at det er en nødvendig konsekvens af den nedsatte funktionsevne, at barnet eller den unge passes i hjemmet, og at det er mest hensigtsmæssigt, at det er moderen eller faderen, der passer barnet eller den unge (<https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2024/83>)

Af lovbestemmelsen ovenfor, fremgår en beskrivelse af kriteriet for tabt arbejdsfortjeneste. Men hvis barnets lov tydeligt definerer bestemmelserne for tabt arbejdsfortjeneste, hvad er så årsagen så til at der i følge ankestyrelsen (2022), er foretaget korrekt udmåling af tabt arbejdsfortjeneste i blot 22 ud af 42 sager? Og hvad betyder det at det er mest hensigtsmæssigt at moderen eller faderen passer barnet? Hvis en diagnose ikke er et krav, hvad er forskellen så, på en nedsat funktionsevne og en diagnose? Hvordan tegnes grænserne? Og med afsæt i dette, hvordan sikres familiers retssikkerhed når det kommer til tabt arbejdsfortjeneste? Problemstillingen giver mig flere spørgsmål end svar, og derfor vil jeg undersøge dette område nærmere. Der præsenterer sig et paradoks mellem familiers retssikkerhed overfor ukorrekt udmåling af tabt arbejdsfortjeneste. Og netop dette paradoks præsenterer sig i en nyhedsartikel fra TV2. Her kan man læse om en mor

(Maja Lykke Groth) til en datter (Emmelie) som er svært hjerneskadet, og lider af epilepsi og spasticitet (<https://nyheder.tv2.dk/2023-11-20-vi-bliver-behandlet-som-andenrangsborgere-siger-mor-til-handicappet-barn>).

Tilbage i 2017 fik Maja Lykke Groth tildelt fem timers tabt arbejdsfortjeneste, som resulterer i en klageproces, over de næste seks år. I 2023 får Maja Lykke Groth tildelt 15,4 timers tabt arbejdsfortjeneste samt et aflastningstilbud, og dette er på trods af at kommunen besluttede at fastholde den oprindelige beslutning på fem timer, tilbage i 2022. Tabt arbejdsfortjeneste synes at virke mere komplekst end det umiddelbare indtryk man får, gennem lovgivningen. Målet med mit speciale er at vise, hvor komplekst tabt arbejdsfortjeneste er, og at mange forældre lider under dette.

3. PROBLEMFELT

Tabt arbejdsfortjeneste er et komplekst problemfelt, som trods omfattende rapporter, synes at virke som et felt der rummer begrænset viden. Mit projekt hviler derfor på ankestyrelsens rapporter, DUKH, et retssociologisk perspektiv, samt relevant lovgivning. Forældre oplever et system som er uoverskueligt, og ingen synes at have en oplevelse af en meningsfuld, og præcis sagsbehandling.

3.1 VIDENSHUL

I min indledning har jeg præsenteret en forældre som på trods af at have en datter med svær hjerneskade, måtte kæmpe i seks år for at få tildelt tabt arbejdsfortjeneste. Et problem som blev motivationen for hele mit projekt.

Hvordan kan det lade sig gøre, at en mor må kæmpe i seks år for at få tabt arbejdsfortjeneste? Og hvad gør at afgørelsen var fast besluttet i seks år, men alligevel ender hun med 15,4 timer? Hvorfor fik hun ikke det, til at starte med?

Et spørgsmål jeg stod med da jeg læste artiklen, og et spørgsmål som synes svært at finde svar på. Det teoretiske felt virker begrænset hvor der henvises til lovgivninger, bekendtgørelser og

vejledninger. Men hvad så når lovgivningerne ikke bliver overholdt? Hvorfor synes det så svært at finde relevant forskning? Hvordan kan det være sager kan synes så besværlige at træffe afgørelser?

Jeg oplever et kæmpe videnshul på dette område, hvilket blev min motivation for at undersøge feltet nærmere. Og med afsæt i dette, har jeg udarbejdet følgende problemformulering.

4. PROBLEMFORMULERING

Hvordan udmåles tabt arbejdsfortjeneste til familier med et barn der har en psykiatrisk diagnose? Og hvordan oplever forældrene at deres behov for hjælp og vejledning bliver mødt?

Med afsæt i barnets lov § 87, ønsker jeg at undersøge hvordan kommuner sikrer, at familier får den nødvendige hjælp, samt at undersøge hvordan familier oplever at de bliver vejledt gennem det bureaukratiske velfærdssystem.

4.1 ARBEJDSSPØRGSMÅL

- Hvad er formålet med tabt arbejdsfortjeneste?
- Hvordan beskrives sagsbehandlingen af tabt arbejdsfortjeneste på kommunale hjemmesider?
- Hvordan beskriver forældrene deres oplevelser om sagsbehandlingen af tabt arbejdsfortjeneste?

5. AFGRÆNSNING

Tabt arbejdsfortjeneste: Mit udgangspunkt for mit problemfelt om tabt arbejdsfortjeneste, var at illustrere sammenhængen, eller mangel på samme, mellem de kommunale og offentlige beskrivelser, samt lovgivninger om tabt arbejdsfortjeneste, og de oplevelser som forældrene beskrev for mig. Motivationen for dette, var at præsentere kompleksiteten i problemstillingen.

Forældre til børn med diagnoser: Lovgivningen om tabt arbejdsfortjeneste bestemmer ikke at barnet skal have en diagnose, men at barnet skal have en nedsat funktionsevne. På trods af dette, var diagnoseaspektet stadig relevant da, det var et element som fyldte meget for forældrene, i mine interviews. Dette bidrager også til problemstillingens kompleksitet, da balancen mellem en diagnose og en funktionsnedsættelse, synes at være svær at tyde.

6. BEGREBSAFKLARING

Retlig bevidsthed: Retlig bevidsthed fokuserer på, hvordan kendskab for loven, kan påvirke individets handlen og ageren. Ydermere fokuserer retlig bevidsthed på, hvordan retlig bevidsthed og andenordens retlig bevidsthed, kan påvirke det samarbejdende individs kendskab til loven. Når jeg anvender dette begreb, tager jeg udgangspunkt i Stine P. P. Nielsens kapitel *Mødet i den offentlige forvaltning: Andenordens retlig bevidstheds betydning for borgerens kendskab til ret i retfærd* (2020). Kapitlet indgår som en del af vores pensum fra 3. semester.

Social ulighed: Social ulighed tager udgangspunkt i Stine P. P. Nilsens kapitel *ulighed og loven, et retssociologisk perspektiv på ulighed*, i bogen *social ulighed og socialt arbejde* (2022). Når jeg i projektet anvender begrebet socialt ulighed, tales der ind i dette kapitel. Fundamentet i begrebet tager udgangspunkt i, at trods vi i Danmark 'alle er lige for loven', mener Nielsen at der findes en ulighed i tilgængeligheden af loven. Tilgængeligheden hænger sammen med ligheden, da individet ikke kan handle på de rettigheder, som man ikke ved at man har.

WPR: I min policy analytiske tilgang, tager jeg udgangspunkt i Carol Bacchis begreb, WPR ('What's the problem represented to be?'). Til anvendelse af Bacchis begreb, har jeg gjort brug af kapitel 2 *Introducing the 'What's the Problem represented to be?' approach* i bogen, *Engaging with Carol Bacchi, strategic interventions and exchanges* (2012). Ydermere har jeg anvendt en YouTube video

som er optaget under en 2017 CDP conference, hvor Carol Bacchi selv var keynote speaker.

Udgangspunktet i WPR er at forstå hvordan policy og policy forslag, producerer et problem, og ikke hvordan de løser et problem. Denne tankegang trækker jeg med i min analytiske proces, hvor de kommunale hjemmesider bliver analyseret. I specialet vil jeg bruge begrebet 'WPR'.

Interviews: I mine interviewinddrag er U.T, citeret som 'B' og mine informanter er citeret med FI, AI, TI (første informant, anden informant og tredje informant). Interviewene er pseudoanonymiseret, og der indgår ingen genkendelige detaljer som navne på børn, skole, kommune, informanter etc. Dette sker efter min samtykkeerklæring, som kan findes i bilag.

Skolevægning: Ikke et metodisk begreb jeg vil anvende, men vil blive nævnt fordi, at forældrene selv nævner det. Skolevægning tager udgangspunkt i en angstproblematik som oftest bunder i en belastningsreaktion fra at gå i skole.

7. METODISKE REFLEKSIONER

I dette kapitel vil jeg præsentere mine metodiske refleksioner. Jeg vil starte med at præsentere min videnskabsteoretiske inspiration, og derefter præsenterer jeg mine metodiske overvejelser til indsamling af dataer, min kodningsproces og refleksionerne bag disse.

7.1 VIDENSKABSTEORETISK INSPIRATION

Fænomenologien kan beskrives som en metode, en retning, en tænkemåde. Siden grundlæggelsen i 1900-tallet har fænomenologien senere, fået mange grene og variationer, men fælles er læren om det, der kommer til syne. For at kunne se dette, må man lægge sin forforståelse til side, og se bort fra sine antagelser, og se fænomenet som det står i sig selv, uden teoretiske kategoriseringer. Fænomenologiens interesse ligger i at forstå og beskrive sociale fænomener, som de opleves af undersøgelsespersonerne. Oplevelsen af et fænomen vil aldrig opleves objektivt. I fænomenologien kaldes dette intentionalitet. Intentionalitet bygger sig på, at et fænomen præsenterer sig for vores bevidsthed i en, balance mellem objekt og subjekt. Når vi tænker, tænker vi på *noget* og når vi sanser, sanser vi *noget*. Mennesket er rettet mod verdenen og verdenen er rettet mod mennesket. Dermed ophører opdelingen mellem subjekt og objekt i fænomenologien. For at fremføre konkrete

fænomener må forskeren tage udgangspunkt i undersøgelsespersonernes livsverden. Med livsverden menes der, den konkrete virkelighed som vi erfarer den, en verden vi tager for givet. Livsverdenen fremviser ikke ny viden, men er nødvendig for at beskrive fænomener og kunne gå bag om forforståelser, stereotyper etc., og som kan have betydning for, hvordan vi opfatter verdenen. Dette kaldes også for en før-videnskabelig erfaringsverden (Tanggaard, 2017, s. 81-84).

Når et fænomen skal forstås, må det beskrives som det viser sig for bevidstheden. Dette kaldes også en fænomenologisk reduktion. En reduktion handler om at nå frem til en fordomsfri beskrivelse af fænomenets væsen, og se bort fra det, som andre videnskaber forudsætter om verdenen. At kunne studere den rene bevidsthed, uden fordomme (Tanggaard, 2017, s.84).

Formålet med en fænomenologisk analyse, og ved at gøre brug af de ovennævnte metoder er, at nå frem til fænomenets essens. Essensen kan ikke tilføjes af forskeren, da det allerede eksisterer i en balance mellem det tidligere nævnte intentionalitet, og subjekt. Det bliver forskerens ansvar at finde de mange former som ligger bag om essensen. At komme bag om essensen gøres ved, at forskeren, frit kan beskrive essensen mange variationer. En stol i dens variation kan se forskellig ud, have betræk eller intet betræk, men essensen ved stolen er, at det er en stol som bruges til at sidde på. I balancen mellem intentionalitet og subjekt, kan stoles opleves behageligt/ubehageligt, hård/blød etc (Tanggaard, 2017, s. 84-86).

Armadeo Giorgi har udarbejdet 4 analytiske principper som skal hjælpe forskeren med at udvide sin horisont og bevidsthed. 1) Man må udarbejde konkrete beskrivelser af et fænomen som er erfaret af en person. Forskeren skal indtage en fænomenologisk holdning og sætte parentes om sin forforståelse. 2) Når forskeren har opnået godt kendskab, bør man gå tilbage til begyndelsen og læse igen. Formålet her, er at etablere meningsenheder. Meningsenheder betyder materiale som fremstår som velafrundede helheder. 3) Forskeren går tilbage *igen* og søger at transformere meningsenheder til begreber og kategorier, der kan udtrykke problemstillingen. Det essentielle i Giorgis principper er, at først efter *dette* trin, må forskeren overskrive subjektets eget sprogbrug. 4) På baggrund af kategorierne, bør den generelle struktur i fænomenet træde frem (Tanggaard, 2017, s. 87-88).

7.2 INDSAMLING AF DATA

I forlængelse af introduktionen i starten af kapitlet, præsenterer jeg her mine metodiske overvejsler til indsamling af mine dataer. Jeg præsenterer mine etiske samt strukturelle overvejsler gældende, mine forældreinterviews og redegøre for mine kommunale dataer, samt hvorfor jeg finder det relevant at gøre brug af hjemmesiderne, på trods af at jeg ikke har kunne foretage interviews af kommunale sagsbehandlere.

7.2.1 DATA INDSAMLET VIA. INTERVIEWS

Til indsamling af min data, har jeg udarbejdet et semistruktureret interview som er inspireret af den induktive tilgang. Dette er med øje for, at jeg søger viden om forældrenes oplevelser af sagsbehandlingen til tabt arbejdsfortjeneste. Målgruppen er forældre til børn med psykiatrisk diagnose, og som enten er under, eller har været gennem en sagsbehandling vedr. tabt arbejdsfortjeneste.

Til etablering af kontakt til potentielle informanter, har jeg søgt om medlemskab i 'autismeforeningens gruppe' som er en facebookgruppe med over 20.000 medlemmer. For at få adgang til gruppen, skal jeg lukkes ind en administrator for gruppen. Eller det som Harrits et al. (2020), ville definere som en *gatekeeper* (Harrits et al., 2020, s.206). Trods dette har jeg dog ikke oplevet at nogen har forsøgt at påvirke hvem der skulle være mine informanter.

7.2.2 ETISKE OVERVEJELSER

I *Forskningsmetode i socialt arbejde* (2018), redegøres der for centrale etiske overvejsler man bør gøre sig, når man a) indsamler informanter og b) bearbejder dataer.

Til indsamlingen af mine dataer, gjorde jeg mig nogle etiske overvejsler. Min tanke var, at forældrene skulle vide så meget som muligt, med så lidt kontakt som muligt. Hvad er min agenda? Hvad er fokus for specialet? Hvorfor vælger jeg at skrive om tabt arbejdsfortjeneste? Hvordan oplever *jeg* tabt arbejdsfortjeneste? Ydermere besluttede jeg at give dem min problemformulering, så de kunne få en idé om hvad formålet med interview var. Til de som ønskede at deltage eller var blevet nysgerrige, tilbød jeg at de kunne kontakte mig via. En privatbesked. Dette var for at forældrene i ro og fred kunne skrive til mig, uden 20.000+ medlemmer, behøvede at vide det.

Mine overvejelser ovenfor tager udgangspunkt i Jørgensen & Olesens pointe, om at beskytte en potentiel udsat borgergruppe, og med en motivation for at mine informanter oplever at de deltager på et velinformeret grundlag (Jørgensen & Olesen, 2018, s.264-265). Inden interviewet startede, valgte jeg at takke for deres deltagelse, og læse samtykkeerklæringen højt for dem. Først da samtykket var givet, startede jeg min optagelse. Som en del af samtykkeerklæringen blev mine informanter fortalt, at samtykket kan trækkes tilbage på ethvert givent tidspunkt (Jørgensen & Olesen, 2018, s.268). Her ytrede jeg min forståelse for, at det for mig er et projekt, men for forældrene er deres liv, og lagde vægt på at ved den mindste mavefornemmelse, måtte de kontakte mig med det samme. Da interviewet var slut, huskede jeg mine informanter på samtykkeerklæringen og tilbød at sende den afsted pr. mail.

Jørgensen & Olesen (2018) pointerer at man altid bør overveje hvilke konsekvenser deltagelse i undersøgelsen, kan have for individet selv, og for evt. professionelle (Jørgensen & Olesen, 2018, s.261). Dette er bl.a. også én af årsagerne til at mine informanter er pseudoanonymiseret. Eller eksternt anonymiseret som (Jørgensen & Olesen, 2018 s.262-263), definerer det.

I arbejdet med særligt udsatte grupper bør man også overveje sit eget kendskab til målgruppen. Kender man til feltet og den ønskede målgruppe? Og hvordan kan man forberede sig? (Jørgensen & Olesen, s.262). I mit tidligere hverv som socialpædagog har jeg haft kontakt til borgere i de mest udsatte positioner, og jeg havde derfor en god mavefornemmelse da jeg gik ind til dette felt.

7.2.3 STRUKTURELLE OVERVEJELSER AF INTERVIEWS

Da min undersøgelse handler om forældrenes individuelle oplevelse, har jeg valgt at foretage individ interviews. Individinterviewene bliver gennemført med 3 informanter. Min udvælgelse af informanter, bærer et præg af en strategi om at finde informanter som har gennemgået sager om tabt arbejdsfortjeneste (Harrits, et al., s. 199), men det var ikke et krav at være godkendt eller afvist. Min udgangspunkt var ikke sagens udfald, men forældrenes oplevelse.

Til strukturen og inspiration til det gode kvalitative interview, har jeg søgt inspiration i '*metoder i statskundskab*' (2020). Min struktur til det kvalitative interview indeholder *åbne spørgsmål*, efterfulgt af *indirekte spørgsmål* hvor jeg søger at indkredse emnet som jeg ønsker viden om. Derefter stilles der spørgsmål som søger præcis den viden min informant sidder inde med. Dette

kaldes også for *informationssøgende spørgsmål*. Til uddybning vil jeg anvende enten *narrative spørgsmål* som søger at få informanten til at fortælle historier, eller *vignet spørgsmål* som bygger sig om en case eller en situation jeg kan bruge, til at præsenterer en konkret episode, og få kommentarer fra informanten. Gennem interviewet vil der være *opfølgende* eller *uddybende* spørgsmål hvis der er behov for at informanten taler mere om det specifikke emne. *Præciserende spørgsmål* vil anvendes i tilfælde hvor jeg søger nuancering eller præcisering af et scenarie (Harrits et al., 2020, s. 191-193).

Da mit interview er semistruktureret, spørgsmålets format være dynamisk og afhængigt af hvad informanten fortæller mig. Strukturen ovenfor skal derfor ikke læses som en ufleksibel tilgang hvor jeg altid starter med *åbne spørgsmål* og altid afslutter med *præciserende spørgsmål*. Det skal læses som en metodisk inspiration til at kvalificere mit interview af informanten (Bjørnholt & Jakobsen, 2020, s.220). Et eksempel på et spørgsmål efterfulgt af opfølgende spørgsmål, og narrative spørgsmål, kan læses nedenfor. Vær opmærksom på, at dette er taget fra min interviewguide:

1. *Er deres barn under udredning eller er Deres barn allerede udredt?*
2. *Hvad var målet med udredningen?*
3. *Var udredningen på skolens eller jeres eget initiativ?*
4. *Har de haft en oplevelse af at blive velinformeret vedr. deres barns udredning fra skolen?*

Ydermere har jeg interviewet en privat socialrådgiver. Udgangspunktet for de metodiske overvejelser er magen til interviewene med forældrene. Målet med interviewet var at få en nuancering på den oplevelse forældrene har haft, set fra et professionelt perspektiv.

OBS! Interviewguide er vedhæftet i bilag.

7.2.4 DATA INDSAMLET VIA. KOMMUNALE HJEMMESIDER

Ved projektet opstart var min hensigt at indsamle data via. Interviews både af forældre og professionelle. I forlængelse af dette, ser jeg det nødvendigt at komme med en disclaimer vedr. mit materiale fra kommunerne. Jeg har forsøgt at komme i kontakt med både Albertslund- og Københavns kommune, i ønsket om et interview. Dette er desværre ikke lykket, hvorfor mit empiriske materiale eksklusivt vil være fra kommunernes hjemmesider. Jeg finder det dog fortsat relevant at inddrage, da det a) er med til at belyse første del i min problemstilling og b) kan udfolde

mit speciale med et policy analytisk kapitel. Og sidst, tager mit projekt udgangspunkt i forældrenes oplevelser af sagsbehandlingen, hvorfor jeg finder det nødvendigt at have et konkret udgangspunkt som kan sættes i parallel til forældrenes oplevelser.

7.3 KODNING

I dette afsnit vil jeg introducere mine metodiske overvejelser til bearbejdning af mine dataer. Jeg vil introducere kodningsprocessen, og give konkrete eksempler på, hvordan jeg har anvendt metoden.

7.3.1 ÅBNE KODER OG KODELISTER

Til bearbejdning af mine interviews, har jeg søgt inspiration i *metoder i statskundskabs* kapitel 8. Da mit projekt tager udgangspunkt i den induktive tilgang, har jeg gjort brug af den åbne kodning. Udgangspunktet i en åben kodning handler om at genererer koder ud fra datamaterialet, og ikke i teoretiske udgangspunkter som er besluttet på forhånd. I min kodeproces har jeg brugt "nvivo-koder" som er baseret på det sprogbruget i det analyseret materiale. Når der anvendes "nvivo-koder" kodes et udsagn ofte med flere koder (Bjørnholt & Jakobsen, s. 220-221). Nedenfor vil jeg komme med et konkret eksempel efterfulgt af en beskrivelse.

Kommunens handlingsforslag, chanceulighed, narrativer om tabt arbejdsfortjeneste, samarbejdet med sagsbehandler

Koderne ovenfor illustrerer 4 forskellige koder, som alle er kodet i andre kategorier på tværs af hinanden. Ét udsagn er kodet i kommunens handlingsforslag, men også kategoriseret i samarbejdet med sagsbehandler, da forælderen udtaler sig om netop dette. Foruden de tværgående kategorier, har jeg udarbejdet underkategorier, med det sigte, at let kunne gå tilbage i mine dataer på et senere tidspunkt. Nedenfor kan koderne som nævnt ovenfor, ses i en udfoldet version.

Kommunens handlingsforslag -> aflastning, kotsigtet løsninger, tvangsfjernelse

Chanceulighed -> forældrenes ressourcer

Narrativer om tabt arbejdsfortjeneste -> sociale medier, andres oplevelser, fortællingen om TAF (tabt arbejdsfortjeneste)

Samarbejdet med sagsbehandler -> informationsdeling, kontakt og svar til forældre, netværksmøde, råd og vejledningspligt

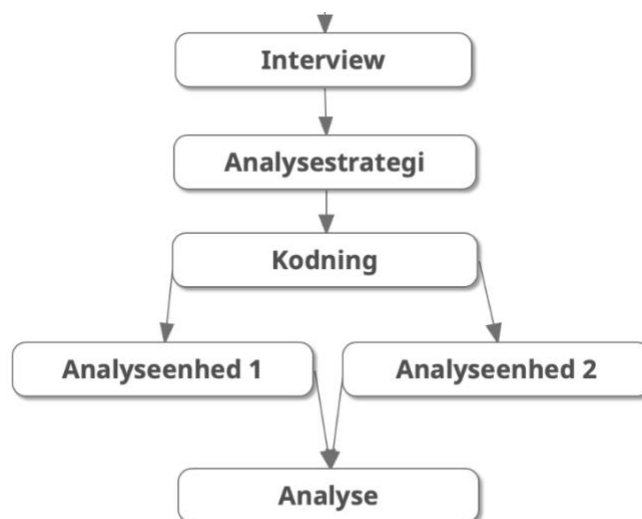
Koderne ovenfor udgør enkelte eksempler af mine kodninger, men ikke den komplette liste, da det vil blive for langt. Fælles for disse koder, er at alle forældrene har talt ind i disse fænomener i forskellige variationer og former. For at se komplet kodeliste, se bilag.

7.4 ANALYSESTRATEGI

Mit udgangspunkt for analysestrategien er at besvare problemformuleringens spørgsmål.

*Hvordan udmåles tabt arbejdsfortjeneste til familier med et barn der har en psykiatrisk diagnose?
Og hvordan oplever forældrene at deres behov for hjælp og vejledning bliver mødt?*

Mine analytiske overvejelser er at indhente forældrenes erfaringer, gennem individuelle interviews. Disse skal bruges til at sammenligne forældrenes erfaringer, med de kommunale beskrivelser om sagsbehandlingen af tabt arbejdsfortjeneste. Nedenfor har jeg indsat en model der illustrerer rækkefølgen på, hvordan jeg har arbejdet med mine kvalitative dataer.

Min analysestrategi tager udgangspunkt i den fænomenologiske tilgang, samt de fire principper for en fænomenologisk analyse. I den fænomenologisk ramme tales der om 'essensen' af de fænomener der undersøges, også kaldet fænomeners væsen. Fænomeners væsen findes ved at

man beskriver fænomenet frit i dets mulige former og variationer. Til min problemstilling undersøges 'tabt arbejdsfortjeneste' som fænomenets essens. Essensen i tabt arbejdsfortjeneste er, at støtte de forældre, som grundet deres barns funktionsnedsættelse, ikke har mulighed for at arbejde. Fænomenets essens kan dog have mange variationer og former, som drives frem gennem det observerede subjekt (Tanggaard, 2017, s.84). Vi kan kun forstå verden korrekt når subjektet inkluderes i vores tænkning.

Til min analysestrategi, har jeg bearbejdet mit materiale ud fra Armadeos Giorgis fire principper som jeg har redegjort for, i mit videnskabsteoretiske afsnit.

1. Jeg har erhvervet mig konkrete beskrivelser af et fænomen som er erfaret af en person qua den tidligere beskrivelse af fænomener og essenser, og sat min egen for forståelse i parentes
2. Jeg har opnået et godt kendskab til materialet, og gået tilbage i min data for at læse det en gang til
3. Dernæst er jeg gået tilbage igen for at transformere meningsenhederne til kategorier og begreber der kan udtrykke den betydning som jeg forsøger at belyse. Først her, har min egen kondensering præsenteret sig via. Teori, og egen forståelse
4. På baggrund af kategoriseringen vil strukturen i det fænomen som mine informanter har oplevet, komme frem.

For at trække de konkrete fænomener frem har jeg udarbejdet to analyseenheder (Olesen, 2018, s.165).

Den første analyseenhed vil indebære en redegørelse af lovgivningens rammer, samt to udvalgte kommuners beskrivelser af sagsbehandling, gældende tabt arbejdsfortjeneste, samt relevante rapporter, udtalelser etc. Det analytiske udgangspunkt vil tage afsæt i Carol Bacchis policy analytiske tilgang. Dernæst vil jeg præsentere min anden analyseenhed som tager udgangspunkt i konkrete forløbsbeskrivelser af forældrenes erfaringer gennem cases. Én case fra hver forældre. Disse cases har til funktion at illustrere den subjektive erfaring og undersøge, hvordan fænomenet tabt arbejdsfortjeneste differentierer sig fra den fagprofessionelle beskrivelse. Det analytiske udgangspunkt her bliver social ulighed og retlig bevidsthed. Med de ovennævnte overvejelser i mente, har jeg nedenfor, udarbejdet korte cases som præsenterer mit kvalitative udgangspunkt for min analyse.

7.5 CASES

I dette kapitel vil jeg præsentere mine cases, der senere skal bruges som det analytiske fundament. Alle informanternes navne er opfundet og der vil ikke blive delt nogle genkendelige navne eller informationer i beskrivelserne.

7.5.1 KORT OVERBLIK OVER FIES SAMARBEJDE MED SKOLEN

Fie informerede skolen om hendes søns udfordringer da han startede i 0. klasse. Samarbejdet med skolen var præget af mangel på information, og når der blev givet informationer, var det ofte forældet, så Fie ikke kunne reagere på det. Efter en episode, besluttede skolen at observere sønnen i samspil med andre børn. Efter at Fie ikke oplever at skolen håndterer sagen hensigtsmæssigt, ender hun med at klage til skolelederen. Skolelederen indkalder til et netværksmøde, og her erkender skolelæreren at der ikke er blevet underrettet til PPR og at drengen er blevet mobbet siden 0. klasse. På dette tidspunkt er det i vinterperioden 2021 og sønnen går i 1. PPR og psykiatrien bliver underrettet og en udredningsproces starter.

Fie ender med at deltage i skolen fra slutningen af 1. klasse år 2022 og frem til starten af 2023. Fra 2023 og frem til vinterferien i 2024 underviser Fie sin søn i hjemmet. Sønnen ender med at få stillet 4 diagnoser.

7.5.2 KORT OVERBLIK OVER FIES SAMARBEJDE MED KOMMUNEN

Tiden hvor Fie deltager i skolen, betyder at hun ikke længere kan varetage sit studie. Dette får konsekvenser for hendes økonomiske situation.

Da Fie undersøger sine muligheder for tabt arbejdsfortjeneste, møder hun et system som negligerer deres vejledningspligt og fejler deres behandlingsgaranti på 6 uger, grundet interne misforståelser. Fie må vente yderligere uger og bliver senere afvist grundet hendes indkomst er S.U. Kommunen fortæller ikke at hun har mulighed for at gå på kontanthjælp som et alternativ i hendes ansøgning, dette må hun selv undersøge. Herefter informerer kommunen Fie, om de mange krav der medfølger f.eks. at Fie skal stå til rådighed på arbejdsmarkedet, deltage i fysiske møder på jobcenteret samt 3 jobansøgninger om ugen, men fortæller på samme tid at de ikke kan vejlede

hende om hendes rettigheder, da det er jobcenterets ansvar at informere om reglementet gældende kontanthjælp. Fie vælger at modtage kontanthjælp og møder et jobcenter som tilbyder fleksibilitet, og tilgodeser hendes behov.

Kommunen ender med at afvise Fies ansøgning grundet informationer fra skolen som ikke stemmer overens. Først da Fie bekræfter at hun har alle korrespondancer på skrift, må kommunen revurderer ansøgningen og Fie bliver godkendt til tabt arbejdsfortjeneste, efter 3 afvisninger.

7.5.3 ANNES OPLEVELSE MED SKOLEN

Annes oplevelse med skolen bærer et præg af uenigheder i årsagsforklaringer, samt et mismatch på en skole, som sønnen senere blev visiteret til. PPR mente at årsagen til mistrivsel måtte komme fra morens forældreevner, og ikke fra en diagnostisk forklaring. Dette betød at Anne måtte søge udredning gennem egen læge.

7.5.4 ANNES OPLEVELSE MED KOMMUNEN

Anne kontaktede kommunen grundet hendes søns mistrivsel, i håbet om at kunne få noget hjælp. En håndsækning som skulle ende med at starte en proces på over 10 år. Kommunen mente at problemet måtte komme fra hjemmet, og derfor blev Anne afvist i henhold til §87 i barnets lov. Gennem den lange proces oplevede Anne at kommunen fejlede at sende skriftlig afvisning, hvilket fjernede Annes mulighed for at klage og dermed retssikkerhed.

Senere mente kommunen at grundet manglende forældreevner, fandtes der to løsninger på problemstillingen. Enten måtte der tales om fjernelse af børnene, eller under overvågning i 4 måneder på en institution. Ligesom med afvisningen af tabt arbejdsfortjeneste, blev dette heller ikke dokumenteret på skrift. Heller ikke efter at Anne ansatte en advokat.

Efter anbefaling fra advokaten valgte Anne at flytte kommune. Kommunen sender en underretning til den nye kommune med anbefaling om tvangsfjernelse, men Anne vandt sagen i samarbejde med sin advokat. I dag modtager Anne tabt arbejdsfortjeneste, efter 10 år og med en PTSD-diagnose som resultat.

7.5.5 TRINES OPLEVELSE MED SKOLEN

Trines søn blev udredt efter et skoleskift da skolen ikke havde ressourcerne til ham. Årsagen til udredningen byggede på at Trine ønskede at finde svar på hendes søns udfordringer.

Grundlæggende for Trines oplevelse var, at, under de mange møder hun deltog i qua hendes søns udfordringer, var der altid nogen der repræsenterede skolen og deres behov, men aldrig nogen som repræsenterede forældrene og sønnens behov.

Efter at Trine første gang ytrede at hun ønskede en udredning, gik der 3.5 år, før processen var færdig. 2,5 år med PPR og inklusionspædagog, 6 måneders ventetid til psykiatrien, samt 6 måneders forsinkelse fra PPR, da de mente at barnet var for stresset og de derfor måtte vente.

7.5.6 TRINES OPLEVELSE MED KOMMUNEN

Gennem processen forsøger Trine at søge tabt arbejdsfortjeneste. Her bliver hun mødt af en kommune som er minimale i deres informationsdeling, og vejledning oplever hun heller ikke. Den tabte arbejdsfortjeneste søges i mandens navn, da Trine er på S.U og derfor ikke er berettiget.

Trine bliver mødt med kravet om dybe og detaljerede beskrivelser af sin søn, eftersom han ikke har en diagnose, trods en diagnose ikke er et krav. Vurderinger og beskrivelser fra kommunen kom i generelle termer i forhold til sønnens omgang med andre elever, og ikke sønnens behov som et individ.

Trine bliver afvist fordi kommunen vurderer at der må være nok fleksibilitet i hjemmet for at få det til at fungerer, da Trine er midt i sin bachelor. Dette argumenteres med at sagsbehandleren og kollegaerne selv oplevede at være fleksible dengang de skrev deres bachelor. Først da sønnen har fået stillet en diagnose, bliver de godkendt til tabt arbejdsfortjeneste. På nuværende tidspunkt (Marts 2024) har Trine fået tildelt 25 timers tabt arbejdsfortjeneste, med anbefaling om at søge arbejde for de resterende timer, som er 12 timer fordelt over 3 dage. Familien måtte søge en familieterapeut under processen for råd og vejledning.

8. EKSISTERENDE VIDEN

I dette kapitel vil jeg præsentere eksisterende relevant viden, som får indflydelse på mit analytiske kapitel. Jeg vil præsentere ankestyrelsens viden om tabt arbejdsfortjeneste samt relevante rapporter. Dernæst vil jeg præsentere Den Uvildige Konsulentordning på Handicapområdet (DUKH), samt den Nationale Videns- og specialrådgivningsorganisation (VISO).

8.1 TABT ARBEJDSFORTJENESTE MED AFSÆT I ANKESTYRELSEN

Formålet med tabt arbejdsfortjeneste er, at sikre familier støtte til forsørgelse, som ellers vil være mistet. Med fokus på barnet, er formålet at barnets funktionsnedsættelser ikke forværres og at de kan blive i familien. <https://www.dukh.dk/Selvhelp/Viden-om-børnehandicapområdet/Tabt-arbejdsfortjeneste>

Det kræver ikke at barnet har en diagnose når, forældre søger tabt arbejdsfortjeneste men, at barnet vurderes til at have en funktionsnedsættelse. Når et barn funktionsniveau skal vurderes, skal der tages udgangspunkt i et "almindeligt" trivende barn. Dette kan læses i en rapport af ankestyrelsen, hvor det bliver nærmere specificeret;

"Et pasningsbehov anses også for at være nødvendigt, hvis pasningsbehovet er opstået på grund af en sædvanlig aktivitet for et barn på samme alder og i samme livssituation(...) Et vigtigt kriterium i vurderingen af, om pasningsbehovet er opstået som en konsekvens af barnets funktionsnedsættelse er, om et barn på samme alder uden en nedsat funktionsevne ville have samme behov for pasning." (ankestyrelsen s. 12)

Med dette, må en vurdering af barnets funktionsnedsættelse sættes i en kontekst til et barn uden funktionsnedsættelse. Ydermere kan en vurdering ikke udelukkende bygge på 'hvad der er strengt nødvendigt', som f.eks. skolegangen. En vurdering må bygge på, hvad der er en sædvanlig barndom for en barn i samme målgruppe. Dette betyder at:

Der kan ikke gives afslag på hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste til at ledsage et barn på 10 år til fodbold med den begrundelse, at det ikke er strengt nødvendigt, at

barnet går til fodbold. Dette skyldes, at det er sædvanligt, at et barn på den alder går til fritidsaktiviteter herunder fodbold (ankestyrelsen s. 12)

Ydermere beskrives det i ankestyrelsens rapport at det er kommunens ansvar at indhente tilstrækkelige oplysninger om barnets pasningsbehov samt forældrenes indtægtstab. I en udmåling skal pasningsbehovet sammenholdes med forældrenes indtægtstab. Der kan ydermere ikke gives afslag eller vurderes en udmåling udelukkende i et sammenfald mellem pasning og forældrenes arbejdstider, da der ligeledes må tages højde for søvn, praktiske gøremål etc. (ankestyrelsen s. 9 og 10).

8.2 ANKESTYRELSENS PRAKSISUNDERSØGELSE OM UDMÅLING AF TABT ARBEJDSFORTJENESTE

I Maj 2022 fortager ankestyrelsen en praksisundersøgelse om udmålingen af tabt arbejdsfortjeneste. Udmålingen er foretaget fra 6 kommuner (Hjørring, Holbæk, Holstebro, Rødovre, Stevn og Sønderborg), som skulle opfylge følgende kriterier:

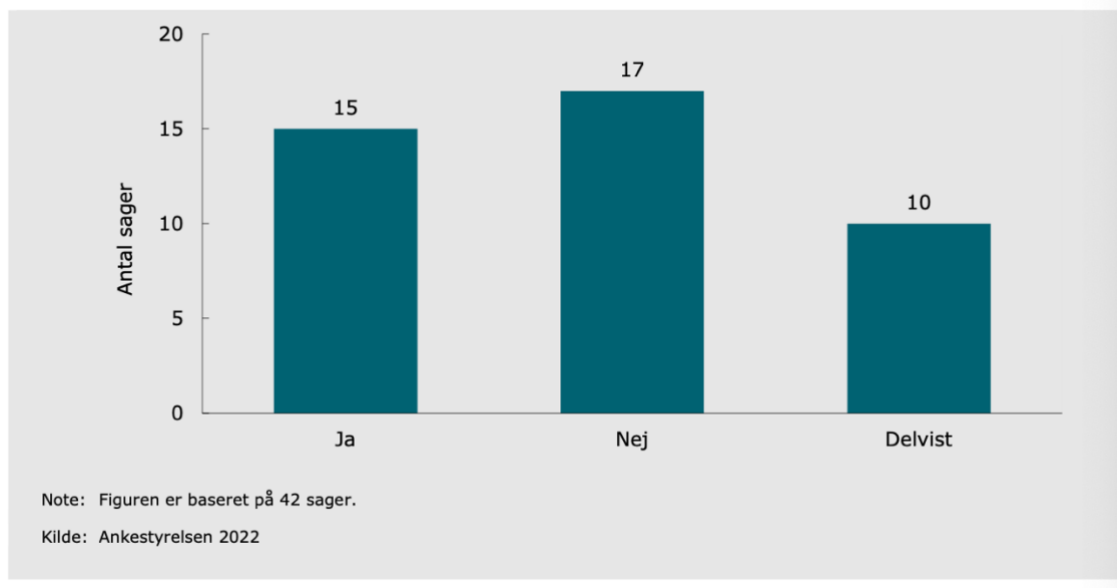
Ankestyrelsen skulle have omgjort mindst 15 sager, der måtte ikke indgå kommuner som har deltaget i ankestyrelsen inden for de seneste 3 år, og der var et mål om en geografisk spredning (Ankestyrelsen, s. 36).

Udgangspunktet for undersøgelsen viser at 49,5 procent af afgørelserne om tabt arbejdsfortjeneste blev omgjort, i perioden 1. juli 2020 til 30. juni 2021. Den hyppigste årsag til at sagerne blev omgjort byggede på at kommunerne ikke inddragede den relevante information til at træffe en afgørelse. Ankestyrelsen udleder at årsagen til manglende informationsinddragelse handler om at det er uklart hvilke informationer og forhold der skal inkluderes i en udmåling (ankestyrelsen, s. 1 & 7). Målet med rapporten er dermed at bidrage med viden, og anbefalinger til sagsbehandlingen om tabt arbejdsfortjeneste.

Nedenfor ses en figur der illustrerer fordelingen af afgørelserne og om de var i overensstemmelse med gældende regler på området. Undersøgelsen bygger på en gennemgang af 42 sager fordelt i de nævnte seks kommuner. Ankestyrelsen redegør for, at grundet stikprøvens størrelse kan resultatet ikke generalisere sig til praksis, og der afgrænses derfor til de konkrete sager.

I resultatet ovenfor viser grafen at i blot 15 tilfælde, var afgørelsen i overensstemmelse med regler og praksis på området, og 17 fulgte ikke reglerne på området. Afslutningsvis er der de 10 tilfælde som kun delvist fulgte praksis. Det udleder 27 sager som minimum må opleves utilfredsstillende.

FIGUR 1.1 ER AFGØRELSEN I OVERENSSTEMMELSE MED REGLER OG PRAKSIS PÅ OMRÅDET?

(Ankestyrelsen, s. 6).

Af undersøgelsen udledes fire centrale resultater:

1. Kommunerne har udfordringer med at oplyse sagerne tilstrækkeligt ved udmåling af tabt arbejdsfortjeneste
2. Det er i nogle sager uklart for kommunerne, hvilke konkrete forhold der skal inddrages ved udmåling af tabt arbejdsfortjeneste i overensstemmelse med regler og praksis
3. kommunerne har udfordringer med at udmåle tabt arbejdsfortjeneste i overensstemmelse med regler og praksis i sager, hvor kommunen *giver forældrene fuldt medhold*
4. Kommunerne har udfordringer med at udmåle tabt arbejdsfortjeneste i overensstemmelse med regler og praksis i sager, hvor kommunen følger op på en tidligere bevilling af tabt arbejdsfortjeneste (ankestyrelsen 2022, s. 6 & 7)

Det kan fra rapporten udledes at oplysningsgrundlaget er problemstillingen ved tabt arbejdsfortjeneste, og hvordan disse vurderingsgrundlag skal tolkes. I rapporten udgøres to eksempler **pasningsbehov**:

Praktiske gøremål som indebærer scenarier hvor barnet må observeres hele tiden, og forældrene derfor ikke kan få lavet almindelige huslige gøremål. **Indhentelse af søvn** i tilfælde hvor børnenes urolige nætter, og forældrene derfor bliver afbrudt i deres søvn, og derfor ikke kan passe arbejdet på almindelig vis. **Kontroller, lægebesøg, møder mv.** behøver ikke en forklaring.

Og **indtægtstab**:

Nødvendighedskriteriet som betyder at forældrene må indrette sig sådan, at de mister indtægt.

Konsekvens af nedsatte funktionsevne betyder at indtægtstabet skal være på baggrund af barnets nedsatte funktionsevne. **Ugentlige arbejdstimer** som mistes på baggrund af ovennævnte.

Transporttid forældrene skal kompenseres for den tid de bruger på transport til og fra arbejde

Disse overvejelser er eksempler på, hvad der f.eks. skal tages udgangspunkt i, ved udmåling af tabt arbejdsfortjeneste.

8.3 VEJLEDNING OM AFGØRELSESBEGREBET

I dette kapitel vil jeg give en kort redegørelse for ankestyrelsens rapport om afgørelsesbegrebet. Jeg vil præsentere de væsentlige pointer i, hvornår en afgørelse skal træffes. Formålet med dette, er at give læseren en introduktion i, hvornår afgørelser bør træffes. Denne viden har til formål at give en forståelse for min analytiske problemstilling i senere kapitel.

En afgørelse er en myndigheds beslutning der fastslår, om borgeren har ret til at få tildelt en ydelse eller ikke har. Det er en beslutning når der er tale om en påvirkning af retten til den ydelse som borgeren ønsker. En afgørelse kan både være skriftlig og mundtlig. Og det er en afgørelse uanset om borgeren er enig eller uenig i beslutningen (Ankestyrelsen, 2021, s. 5 & 6). Dette betyder også at der er tale om afgørelser når der træffes beslutninger baseret på kommunens:

- **kvalitetsstandarder** Beslutninger som træffes på baggrund af kommunens kvalitetsstandarder

- **åbenlyse afgørelser** Beslutninger der kan ses som åbenlyse eller uomtvistelige, når der f.eks. er tale om et specifikt og fast kriterie som ikke er opfyldt
- **mindre ændringer** Beslutninger som selv har den mindste betydning for den hjælp der gives. Der kan ikke gives en bagatelgrænse for, hvornår en afgørelse skal registreres.
- **samme hjælp fremadrettet** Hvis der i en opfølgning træffes en beslutning om at samme hjælp bør fortsætte, er der også tale om en afgørelse der skal dokumenteres på ny.
- **midlertidige beslutninger** kan også være afgørelser hvor kommunen beslutter om ret til hjælp i en midlertidig periode. Det drejer sig altså ikke om hvor vidt en beslutning er permanent eller tidsbestemt, men at beslutningen påvirker ret eller ikke-ret.
- **hjælp efter anden bestemmelse** indebærer en beslutning om gives efter en anden bestemmelse. Det har ikke betydning om sagen sendes videre til et andet afsnit i kommunen. Der er stadig tale om en afgørelse.
- **Råd og vejledning** betyder at kommunen skal være opmærksom på når der gives vejledning som, tilkendegiver forældrenes mulighed for hvad de kan få bevilliget eller ikke-bevilliget, er der tale om en afgørelse
(Ankestyrelsen, 2021, s. 7 & 8).

Med afsæt i ovenstående, udleder ankestyrelsen at hvis der kan bekræftes at der er tale om punkterne ovenfor i en sag, skal der juridisk set, træffes en afgørelse som skal dokumenteres.

8.4 DUKH

DUKH er en konsulentordning som vejleder mere end 5000 borgere om året. DUKH yder gratis rådgivning på bl.a. handicapområdet. DUKH bruges til at rådgive om regler i forhold til ydelser og sagsgange, og kan hjælpe med klagemuligheder, så sagen kan fortsætte sin progression. DUKHs formål er at bidrage til at styrke retssikkerheden for mennesker med handicap, og kan bl.a. hjælpe med hvad en klage skal indeholde, samt hjælpe de forældre som er usikre om reglerne på det konkrete sociale felt (<https://www.dukh.dk/Selvhelp/Hvis-du-vil-klage---regler-og-gode-råd>).

Rådgivningen kan gives måde telefonisk, eller på skrift. På DUKHs hjemmeside kan man læse om en masse regler og rammer for tabt arbejdsfortjeneste. Foruden reglerne som kan findes i lovgivningen, kan man bl.a. læse om ankestyrelsens principafgørelser, vejledning i ophør af tabt

arbejdsfortjeneste, nedsættelse. Ydermere kan forældrene finde informationer om ferie, forhold til A-kassen, supplerende ydelser, og pensionsbidrag. Det kan dermed udledes at DUKH fokuserer på at give den konkrete vejledning til forældre, og finde svar på mange spørgsmål som måtte opleves ubesvaret (<https://www.dukh.dk/Rådgivning/Hvordan-foregår-rådgivningen->).

8.5 VISO

Som borger kan man søge rådgivning hos VISO, hvis man f.eks. er forældre til et barn under 18 år, med en problemstilling som kan omhandle håndteringen af hverdagen med en funktionsnedsættelse. I modsætningen til DUKH, fokuserer VISO på hvad borgeren selv kan gøre for at håndtere hverdagen. VISO forholder sig ikke til støttebehov, og kan ikke give kommunen anbefalinger om disse. Det er som udgangspunkt heller ikke muligt at få rådgivning hvis man i forvejen modtager en indsats fra sin kommune (<https://www.sbst.dk/viso/visos-raadgivning/raadgivning-til-borgere>).

Særligt for VISO er at de også undervising og rådgivning til professionelle. Det kan f.eks. udledes at de tilbyder kursus om sagsoplysninger på børnehandicapområdet i samarbejde med Ankestyrelsen. Kurserne er målrettet nye børne- og ungerådgivere som ønsker en viden om, hvordan man sikrer en tilstrækkelig oplyst sagsbehandling (<https://www.sbst.dk/nyheder/2024/kursus-sagsoplysning-paa-boernehandicapomraadet>).

9. TO KOMMUNERS BESKRIVELSER AF TABT ARBEJDSFORTJENSTE

Nedenfor vil jeg præsentere to beskrivelser fra hhv. København og Albertslund kommunes hjemmeside. Dette skal bruges til at krydsreferere med rapporten fra ankestyrelsen, forældrenes oplevelser, samt inspiration til min kvalitative undersøgelse.

Albertslund kommune bruges, da kommunen er "kendt" som børnenes kommune. Ligeledes indgår en informants erfaringer med sagsbehandlingen i den konkrete kommune. Københavns kommune anvendes da det er Danmarks største kommune. Årsagen til at jeg anvender to kommuners beskrivelser er også begrundet med et citat fra Albertslund kommune.

”Kommunen har inden for lovens rammer selvstændigt fastlagt niveauet for de tilbud, der er til rådighed for borgerne i kommunen. Det kaldes kommunens serviceniveau. I praksis betyder det, at ydelser og tilbud varierer fra kommune til kommune.”

<https://albertslund.dk/boern-og-unge/stoette-og-raadgivning/familieafsnittet/om-handicap-og-sygdom/oekonomisk-stoette#laes-om-tabt-arbejdsfortjeneste-b5>

Derfor vil de to kommuner også have den effekt at opdage hvorvidt tilgangen er kontinuerlig eller om der findes en differentiering i kommunernes værdier.

9.1 ALBERTSLUND KOMMUNE

På Albertslund kommunes hjemmeside beskrives der, at en sagsbehandling kan tage op til 6 uger. Afhængig af sagens karakter kan kommunen indkalde til et fysisk møde, hvilket oftest er for førstegangsansøgere.

På hjemmesiden findes en overskrift med *’hjælp til at finde den bedste støtte’* hvor kommunens ansvar til råd og vejledning beskrives. Der står at kommunen skal hjælpe med finde rundt i de forskellige muligheder, med udgangspunkt i forældrenes samlede situation. Enhver indsats må tilrettelægges i et samarbejde mellem kommune og familie (<https://albertslund.dk/boern-og-unge/stoette-og-raadgivning/familieafsnittet/om-handicap-og-sygdom/oekonomisk-stoette>).

Kommunen refererer ligeledes til Social- og Ældreministeriet, hvor der beskrives at kommunen skal yde gratis rådgivning i tilfælde hvor det drejer sig om nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne. I tilfælde hvor kommunen ikke kan tilbyde den tilstrækkelige ekspertise, henvises der til den Nationale Videns- og specialrådgivningsorganisation (VISO). VISO yder gratis vejledning i specialiserede enkeltsager (<https://www.sbst.dk/viso>). Rådgivningen omfatter den enkeltes behov og må ikke afgrænses til det sociale område. Dette betyder at der må tages udgangspunkt i alle de konkrete forhold, såsom boligforhold, støttemuligheder mv.

9.2 KØBENHAVNS KOMMUNE

På København kommunes hjemmeside findes en vejledning, samt ansøgningsskema til tabt arbejdsfortjeneste. Her kan der læses om retningslinjer og råd til ansøgningen. Man er f.eks. berettiget tabt arbejdsfortjeneste hvis man har et barn der ikke kan være i dagtilbud, eller i skole en hel dag, eller hvis man har et barn der skal deltage i behandlinger og undersøgelser.

Københavns kommune har fokus på barnets mulighed for at gå i skole eller dagtilbud, samt forældrenes mulighed for at arbejde i forlængelse af dette. Men Københavns kommune fokuserer ikke på fritidsaktiviteter, som ellers er beskrevet af ankestyrelsen, er en lige så vigtig del af vurderingen.

Ydermere kræver Københavns kommune de seneste tre lønsedler, pensionsoplysninger, evt. lægeerklæringer eller beskrivelser om barnets funktionsnedsættelse fra sundhedspersonale. Slutteligt skal der vedhæftes regnskab hvis ansøger er selvstændig.

Én gang om året følger Københavns kommune op, på sager hvor der bevilliges tabt arbejdsfortjeneste. Her bliver hjælpen for det kommende år revurderet og der indhentes oplysninger fra skat, samt arbejdsgivererklæring om den reducerede arbejdstid.

En klage sendes til borgercenteret, hvorefter ankestyrelsen modtager sagen hvis kommunen fastholder deres beslutning (<https://www.kk.dk/borger/handicap/oekonomisk-stoette-og-kompensation/tabt-arbejdsfortjeneste>).

9.3 FÆLLES FOR DE TO KOMMUNER

Fælles for de to kommuner er særligt oplysningsgrundlaget, bliver svagt beskrevet. I Albertslund kommune beskrives det udelukkende som kommunens ansvar at indhente relevante oplysninger og i Københavns kommune er der fokus på lægeerklæringer, lønsedler og pensionsoplysninger.

Men i rapporten fra ankestyrelsen kategoriseres vigtige oplysninger bl.a. oplysninger fra barnets institution, hvilke formål og opgaver der søges tabt arbejdsfortjeneste til og om barnet kan være alene hjemme. Begge kommuner forholder sig ikke til fritidsaktiviteter. (ankestyrelsen s. 11 – 19).

Dette er blot overskrifter for de vurderingskriterier som kan være vigtige oplysninger. Disse vil blive uddybet i analysen i et senere kapitel.

10. PROJEKTETS TEORETISKE FUNDAMENT

I dette kapitel vil jeg præsentere et kort overblik over de teoretiske udgangspunkter som jeg anvender senere i min analyse. Teoriens udgangspunkt bliver præsenteret her, og vil blive udfoldet i det analytiske kapitel. Når den teoretiske vinkel bliver anvendt i analysen, vil den blive præsenteret i det indledende afsnit.

10.1 CAROL BACCHI 'WHAT'S THE PROBLEM REPRESENTED TO BE?'

Udgangspunktet for Carol Bacchis WPR begreb, er at forstå hvordan politiske og kommunale dokumenter, reglementer, lovgivninger og politiske udspil, illustrerer hvordan et konkret problem produceres, og ikke hvordan det løses. Dette gøres ved at vende deres forslag på hovedet, og stille omvendte spørgsmål. Målet med Bacchis begrebsværktøj, er at forholde sig kritisk til politiske dokumenter, og på den måde se "ud over", hvad der kan læses. Med øje for dette, mener Bacchi at det kan gøres ved at anvende hendes 6 arbejdsspørgsmål (Bacchi, 2012, s. 21 & 22):

1. *What's the 'problem' (for example, of 'problem gamblers', 'drug use/abuse', 'gender inequality', 'domestic violence', 'global warming', 'sexual harassment', etc.) represented to be in a specific policy or policy proposal?*

Første spørgsmål skal læses som et opklarende spørgsmål, som tydeliggør det implicitte problem der bliver præsenteret i et konkret udspil.

2. *What presuppositions or assumptions underpin this representation of the 'problem'?*

Andet spørgsmål tager udgangspunkt i at forholde sig til de underliggende præmisser, i problemet.

3. *How has this representation of the 'problem' come about?*

Tredje spørgsmål fokuserer på at forholde sig til, hvilke praksisser og processer, der har foresaget præsentationen af problemet.

4. *What is left unproblematic in this problem representation? Where are the silences? Can the 'problem' be thought about differently?*

Spørgsmål fire, undersøger hvilke huller og begrænsninger der findes i problemrepræsentationen, og giver mulighed for forestillinger om potentielle alternativer.

5. *What effects are produced by this representation of the 'problem'?*

Spørgsmål fem er et lidt bredere spørgsmål, og fokuserer på, hvordan problemrepræsentationen kan være en begrænsning for hvad der opleves som relevant. Ydermere fokuseres der her på, hvordan denne tolkning kan have indflydelse på folks liv.

6. *How/where has this representation of the 'problem' been produced, disseminated and defended? How has it been (or could it be) questioned, disrupted and replaced?*

Afslutningsvis i spørgsmål seks, fokuseres der på hvilken konkurrence der eksisterer i repræsentationen.

I en samfundskritiks tilgang som Carrol Bacchi (2012) præsenterer, må forskeren engagere sig i at inddrage sine egne refleksioner og følelser som materiale for analyse. Argumentet for dette er ifølge Bacchi (2012), at en problemforståelse indebærer en subjektiv oplevelse af, hvad præsentationen af problemet gør ved én, og hvad det *ikke* gør. Formålet med Bacchi er ikke at manipulere den konkrete lovgivning, men at forstå det problem der produceres på et dybere niveau der indebærer det u-undersøgte som ser bort fra de dominerende konceptuelle statslogikker (Bacchi, 2012, s. 22). De seks spørgsmål skal dermed undersøge hvad det er for en viden der dominerer i de politiske udspil. I anvendelsen af WPR og Bacchis 6 spørgsmål, skal spørgsmålene ikke ses som en formel, men en måde at tænke, og en hjælp til at åbne for den kritiske vinkel til problemet. Med dette i mente, er det heller ikke nødvendigt at arbejde ud fra spørgsmål 1 til 6, men nærmere anvende dem som refleksioner, til egen forskning. Det er ultimativt op til forskeren (Bacchi, 2012, s.23).

10.2 RETLIG BEVIDSTHED

Retlig bevidsthed som teoretisk afsæt, bidrager til at undersøge hvordan individer opfatter retten, og hvordan opfattelsen påvirker personers meninger og handlinger. Til dette udgangspunkt, betragtes retten som en integreret del af det sociale liv. Begrebet interesserer sig for at undersøge, hvordan den retlige bevidsthed påvirker det enkelte menneskes retlige praksis, og hvordan tidligere erfaring får betydning for fremtidig praksis. Den retlige bevidsthed kan påvirkes og internaliseres

gennem narrativ deling af erfaringer og oplevelser. Dette beskrives som en social sandhed der reproduceres gennem deling og erfaringer, hvorved der kan opretholdes en social orden gennem egne og andres oplevelser. Metodologisk anvendes teorien til at analysere den retlige bevidsthed, hvor udgangspunktet er individers hændelser i hverdagslivet.

Som en gren til retlig bevidsthed, kan andenordens retlig bevidsthed læses. En andenordens retlig bevidsthed tager et relationelt perspektiv, på hvordan en persons antagelser om andres retlige bevidsthed får betydning for individets egen bevidsthed. I sagsbehandlinger hvor kompleksiteten er høj, bliver sagsbehandlerens rolle endnu vigtigere. Sagsbehandleren har mulighed for at dele viden og navigere gennem velfærdssystemet, men forudsætter at den retlige viden bliver delt.

De to ovennævnte perspektiver om retlig bevidsthed, vil være det teoretiske udgangspunkt, som vil blive udfoldet gennem analysen (Nielsen 2020).

10.3 SOCIAL ULIGHED

I forlængelse af retlig bevidsthed, lænes der også her, op ad tanken om at individer har forskellig viden om loven og de retlige muligheder vi har. *Hvis ikke vi ved, hvilke rettigheder vi har, kan vi heller ikke omsætte dem til praksis medmindre vi hjælp (...)*. Dette citat rummer den teoretiske pointe som jeg vil fremføre i min analyse. I kapitlet præsenteres tre begreber, som jeg vil anvende til mit analytiske kapitel (Nielsen, 2022).

10.3.1 SAMPRODUKTIONSTEORI

Sheila Jasanoffs *samproduktionsteori* som tager afsæt i, at viden udveksles, forhandles og fastholdes i en interaktion mellem mennesker, eller ved sagsbehandling hvor der anvendes dokumenter og lovgivning. Til dette teoretiske udgangspunkt anses viden som noget der er foranderligt og som formes af mennesker og den sociale kontekst. Konteksten bestemmer, hvilken "viden" der bliver opfattet som den rigtige, og i en interaktion mellem sagsbehandler og borger, anses de institutionelle rammer, som det, der skaber konteksten (Nielsen, 2022, s.157-158).

10.3.2 VIDENSAKTØRER

I anvendelsen af samproduktionsteorien anses mennesker som *vidensaktører* der udveksler og forhandler deres viden. I interaktionen mellem borger og sagsbehandler, må begge parter opfattes som vidensaktører. I udvekslingen opfattes 'forhandlingen om deres viden', som den interaktion der handler om informationen om borgeren, overfor forhandlingen om, hvordan sagsbehandlingen bør forløbe. Til begrebet findes også *videnskonflikter* som indebærer at mennesker er forskellige, og derfor opfatter, hvilken viden der er vigtigt, forskelligt. I lovgivninger hvor der er rum for tolkning, er der risiko for *videnskonflikter* (Nielsen, 2022, s. 158).

10.3.3 VIDENSAKTANT

I samproduktionsteorien anses skriftlig dokumentation som vidensaktanter. Dette kan enten være borgerens journaler eller lovgivningen. Disse vidensaktanter påvirker interaktionen ved at vurdere hvilken adfærd der er korrekt, og hvilken der bør sanktioneres. I denne tænkning, kan borgerens journal ses som en vidensaktant der fastholder en viden om borgerens forløb, og lovgivningen kan ses som en vidensaktant der kan medføre forventninger til borgeren. Samproduktionsteorien handler om at undersøge hvordan viden forveksles og forhandles (Nielsen, 2022, s. 159-160).

11. FØRSTE ANALYSEENHED

På Albertslund kommunes hjemmeside kan man læses om 'hjælp til at finde den bedste støtte', som på samme tid argumentere for, hvorfor det er relevant at inddrage to kommuner i analysen.

Kommunen har inden for lovens rammer selvstændigt fastlagt niveauet for de tilbud, der er til rådighed for borgerne i kommunen. Det kaldes kommunens serviceniveau. I praksis betyder det, at ydelser og tilbud varierer fra kommune til kommune.

[Albertslund.dk](https://albertslund.dk)

Med afsæt i dette, mener jeg det er relevant at analysere ud fra to kommuner, da det også kan give et billede om mulig differentiering af kommunernes beskrivelser. Jeg vælger at sammenligne dem med hinanden da a) de to kommuner, kan være gode til at illustrere hvordan hver kommune producerer et problem (Bacchi 2012) og b) læseren slipper for at læse to afsnit, som tager udgangspunkt i samme teoretiske princip, og dermed teoretiske gentagelser.

11.1 ANALYTISK UDGANGSPUNKT

Mit analytiske afsnit er delt i to enheder (se analysestrategi). I første analyseenhed vil jeg ved hjælp af Carrol Bacchi og ankestyrelsen, udarbejde et policy analytisk kapitel, som skal illustrere den politiske problemforståelse af tabt arbejdsfortjeneste. Bacchi (2012) argumenterer for, at for at foretage en policy analyse, må man inkludere sig selv i det materiale som skal analyseres.

En policy analyse kræver at forskeren, er reflektiv og kan inddrage egen fortolkning af den oplevede problematiseringen. Med afsæt i dette, vil jeg nedenfor, anvende Bacchis metode, til at udvide de politiske problemforståelse. Bacchis tilgang til problemforståelse omhandler 6 refleksive spørgsmål, som jeg har anvendt til at læse og forstå kommunernes formuleringer. Bacchi anbefaler ikke at disse spørgsmål gennemgås fra 1 til 6 slavisk, men skal ses som en måde at tolke et problem i et større perspektiv, og forstå problemet bedre, end de som har produceret det. Derfor vil jeg afslutningsvis for kapitlet, beskrive hvordan jeg har anvendt Bacchis (2012) refleksionsspørgsmål.

The undertaking to apply the six questions to one's own proposals signals a commitment to include oneself and one's thinking as part of the 'material' to be analysed (...) Hence, self-problematisation ('reflexivity') forms a crucial part of the analysis (Bacchi, 2012 s. 22).

11.2 ALBERTSLUND & KØBENHAVNS KOMMUNE

Med afsæt i Bacchi (2012) er sagsbehandlingen i Albertslunds kommune, om tabt arbejdsfortjeneste, et spørgsmål om, den rette vejledning i økonomisk støtte og ikke udelukkende rettigheden til tabt arbejdsfortjeneste. Det ses bl.a. da det ikke præsenteres, som tabt arbejdsfortjeneste, men økonomisk støtte til forældre og de rettigheder de har.

Du har mulighed som forælder til et barn/en ung med et handicap at søge om økonomisk støtte til hverdagen.

Hovedprincippet i loven er, at barnet i videst muligt omfang skal have kompensation for følgerne af sin nedsatte funktionsevne.

Målet er, at både I som familie og barnet kan leve så normalt som muligt på trods af og med barnets handicap.

<https://albertslund.dk/boern-og-unge/stoette-og-raadgivning/familieafsnittet/om-handicap-og-sygdom/oekonomisk-stoette>

På Albertslund kommunes hjemmeside, beskrives der en holistisk vurdering som ikke må afgrænses til ét enkelt socialt område, men må fokusere på det "store billede"

Kommunen oplyser jer om relevante støttemuligheder og sørger for at drøfte familiens samlede situation grundigt med jer. Det er væsentligt at indsatsen tilrettelægges i samarbejde med jer som forældre. I har problemerne tæt på, og kun I kender hele familiens situation og dagligdag.

<https://albertslund.dk/boern-og-unge/stoette-og-raadgivning/familieafsnittet/om-handicap-og-sygdom/oekonomisk-stoette#raadgivning-af-foraeldre-til-et-barn-med-handicap-ed>

I en policy analyse, med afsæt i Bacchi (2012), kan analysen ikke fremvise, hvordan kommunen bedst muligt løser problemstillingen, men hvordan de producerer problemet (Bacchi 2012, s. 22).

Afsnittet ovenfor skal derfor læses som en produktion af et problem. Tabt arbejdsfortjeneste i Albertslund kommune, bliver det et økonomisk problem, og indebærer en økonomisk udgift, som kræver den rette rådgivning og vejledning. Tabt arbejdsfortjeneste, indeholder også en vurdering om andre økonomiske støtteforhold, end blot tabt arbejdsfortjeneste, herunder økonomisk støtte til medicin, transport, fritidsaktiviteter etc. Et problem som er så komplekst at der eksisterer en specialiseret vejledning (VISO), som skal garantere den nødvendige ekspertise, når det gælder rådgivning til familier.

Kommunen har ansvar for at rådgive om relevante støttemuligheder som følge af barnets handicap. Hvis der er behov for specialviden, kan kommunen inddrage specialrådgivning fx fra andre kommuner - eller indhente rådgivning fra VISO.

(<https://albertslund.dk/boern-og-unge/stoette-og-raadgivning/familieafsnittet/om-handicap-og-sygdom/oekonomisk-stoette#merudgifter-ift-handicappede-og-langvarigt-syge-boern-98>)

Med WPR begrebets 5. spørgsmål, "What effects are produced by this representation of the 'problem'?" definerer Albertslund kommune et problem som noget der risikerer at gå i hårdknude, og at forældre kan føle sig urimeligt behandlet. Dette kan læses under klagevejledningen på deres hjemmeside. "Den Uvildige Konsulentordning på Handicapområdet (DUKH) kan give dig uvildig rådgivning, når din sag er gået i hårdknude eller du føler dig uretfærdigt behandlet."

(<https://albertslund.dk/boern-og-unge/stoette-og-raadgivning/familieafsnittet/om-handicap-og-sygdom/oekonomisk-stoette#merudgifter-ift-handicappede-og-langvarigt-syge-boern-98>)

Ovenfor kan det udledes at Albertslund kommune forventer at det vil gå i hårdknude, når de anvender ord som 'når' og ikke 'hvis'. Ydermere kan disse 'effekter' også læses ind i kommunens henvisning til tidligere nævnte VISO.

Omvendt i Københavns kommune, er det et problem som omhandler lovgivningen og rettigheder. I en mere nøgtern oplevelse, bliver tabt arbejdsfortjeneste i København kommune et problem som omhandler borgerens rettigheder og lovhjemmel på området. Ydermere giver Københavns kommune den mængde information der gør, at en borger kan lave deres ansøgning, og kender deres *do's and dont's*. Tabt arbejdsfortjeneste opleves mere regelorienteret med fokus på *need to*

know og ikke *nice to know*. På Københavns kommunes hjemmeside kan man f.eks. ikke læse om rådgivningsmuligheder. Og links til DUKH, findes under menuen 'hvor kan jeg læse mere'.

"Du er altid velkommen til at kontakte Borgercenter Handicap, hvis du har spørgsmål om tabt arbejdsfortjeneste. (...) Den Uvildige Konsulentordning (DUKH) har skrevet en guide og giver svar på en masse spørgsmål om emnet på deres hjemmeside."

<https://www.kk.dk/borger/handicap/oekonomisk-stoette-og-kompensation/tabt-arbejdsfortjeneste>

Set med Bacchis (2012) perspektiv, Københavns kommune et problem, som handler om, en gruppe børn med nedsat funktionsevne, som medfølger at forældrene ikke kan passe deres arbejde. En problemstilling som påvirker arbejdsmarkedet. Københavns kommune ser en gruppe forældre, som resultat af problemet, har behov for at *holde ekstraordinært fri*.

"Hvis du har et barn med varigt nedsat funktionsevne eller indgribende lidelse, kan der være forskellige situationer, hvor du som forælder er nødt til at holde ekstraordinært fri fra dit arbejde."

<https://www.kk.dk/borger/handicap/oekonomisk-stoette-og-kompensation/tabt-arbejdsfortjeneste>

Særligt at bemærke her, er begrebet 'fri'. De ser ikke en gruppe forældre, som får en økonomisk støtte fordi de ikke har mulighed for at arbejde, men fordi de skal holde ekstraordinært fri. En retorisk vending, som kan opleves som en forældres aktive valg, og en umiddelbart afkoblet forståelse, fra de forældre som jeg senere vil præsentere i 2. analyseenhed.

I modsætningen til Albertslund kommune, produceres der ikke et problem her, som risikerer at det går i "hårdknude", eller at der er behov for specialiseret vejledning (VISO), tværtimod.

På den ene side kan dette opleves som en kommune der har styr på rammerne for tabt arbejdsfortjeneste, og derfor ikke behøver eksterne rådgivere, som deres hjemmeside også giver indtryk af. Omvendt står jeg med en undren over, at der ikke præsenteres disse vejledningsmuligheder som Albertslund kommune tilbyder. I Bacchis (2012) WPR begreb, bør forskeren spørge sig selv *"What effects are produced by this representation of the 'problem'?"* (Bacchi, 2012 s. 21), som i sin helhed, tager udgangspunkt i hvordan problemet er blevet formidlet,

og dets begrænsninger. Udgangspunktet i dette, er at vise, hvordan problemet har væsentlig indflydelse på folks liv (Bacchi, 2012 s. 22).

Med afsæt i dette, kan jeg udlede at Københavns kommune fokuserer på regler og rammer omkring tabt arbejdsfortjeneste, i form af krav og forventninger til forældrene. Derfor undrer det mig, at de ikke formidler kommunens vejledningspligt, og hvordan forældrene kan få denne vejledning. En formidling hvor problemet har afsæt i at forældrene skal sikre sig at give den relevante information hvis de ønsker at holde 'fri', men omvendt ikke informerer forældrene om deres rettigheder.

De samme overvejelser kan gøres til Albertslund kommune, som præsenterer en række eksterne organisationer, samt et bredt billede af deres sociale arbejde. Men de præsenterer til gengæld *ikke* de dokumenter som er nødvendige, når der ansøges om tabt arbejdsfortjeneste. Forælderen må lægge sin tillid til kommunen (som desuden vil vise sig at være problematisk i min senere analyse), og søge den nødvendige information i en evt. samtale med en sagsbehandler "*Afhængig af sagens karakter kan du blive indkaldt til en personlig samtale med en sagsbehandler fra familieafsnittet. Det vil typisk være tilfældet for familier, der søger for første gang.*" (<https://albertslund.dk/boern-og-unge/stoette-og-raadgivning/familieafsnittet/om-handicap-og-sygdom/oekonomisk-stoette#merudgifter-ift-handicappede-og-langvarigt-syge-boern-98>)

I kapitlet ovenfor har jeg præsenteret en policy analytisk tilgang med afsæt i Carol Bacchis 5 (ud af 6) reflektive spørgsmål. Jeg har først og fremmest præsenteret 'hvad' problemet er for den enkelte kommune. Dernæst har jeg illustreret forudsætningerne for denne antagelse, ved at citere kommunen i min analyse. Jeg har vist hvordan problemets fremstilling er opstået, ved at bl.a. at henvise til kommunernes individuelle serviceniveau. I sammenligning mellem Albertslund kommune og Københavns kommune, har jeg vist hvad der forbliver uproblematisk, når Albertslund på den ene side henviser til rådgivning, og København ikke gør. Jeg har vist hvilke effekter (eller mangel på samme), bliver præsenteret af kommunerne, og afslutningsvis har jeg præsenterede mine tanker, om hvordan præsentationen fra kommunerne kunne 'forstyrres' (Bacchi, 2012, s. 21).

I næste afsnit vil jeg tage udgangspunkt i Bacchis (2012) 6. og sidste spørgsmål "*How/where has this representation of the 'problem' been produced, disseminated and defended? How has it been (or could it be) questioned, disrupted and replaced?*" som tager udgangspunkt i forskerens skærpet

bevidsthed, om konkurrencen omkring repræsentationen af problemet. (...)” *a sharpened awareness of the contestation surrounding representation of the ‘problem’*” (Bacchi, 2012, s. 22)

11.3 DUKH

Fælles for begge kommuner er, at de henviser til DUKH, som er en konsulentvirksomhed, der skal sikre borgerens retssikkerhed. DUKH står for Den Uvildige Konsulentordning på Handicapområdet. Paradoksalt nok, henviser begge kommuner til en konsulentvirksomhed, der har et skærpet fokus på borgerens rettigheder og som bl.a. præsenterer ankestyrelsens afgørelsesprincipper.

Ankestyrelsen, som jeg også i tidligere kapitel, har illustreret en pointe i, at kommunen har et behov for vejledning, når de skal indsamle relevant information til deres afgørelser. Paradokset bliver kun endnu stærkere, når man læser ’hvornår kan du bruge DUKH?’, på DUKHs hjemmeside. Her står der;

”Det er din kommunes opgave at vejlede dig om dine muligheder og retten til konkrete ydelser, ligesom det er din kommune der træffer afgørelserne i din sag. Det vil derfor ofte give mening at søge rådgivning i kommunen, inden du kontakter DUKH.” (<https://www.dukh.dk/Om-DUKH/Hvem-er-DUKH>)

Så hvordan skal det forstås, når begge kommuner henviser til DUKH, og DUKH på samme tid henviser til kommunerne? Her vil jeg citere en analytisk pointe fra Bacchis (2012) 5.

refleksionsspørgsmål. (...) *shape people’s understandings of themselves and the issues, and impact materially on people’s lives*” (Bacchi, 2012 s. 22). Hvis jeg, som forældre, stod i den situation at skulle søge tabt arbejdsfortjeneste, og min lokale kommune henviser til DUKH for rådgivning, men at DUKH henviser til kommunen, ville jeg stå tilbage med en fortvivlelse om, hvem jeg bør kontakte først.

På DUKH præsenteres relevante paragraffer, principafgørelser, samt rettigheder for borgeren. Med disse i mente præsenteres fænomenet ’sagsbehandling om tabt arbejdsfortjeneste’, som et paragraf-tungt fænomen. Der er en paragraf som bestemmer 14 ugers afviklingsperiode (§17 i bekendtgørelsen om tilskud til pasning af børn med handicap eller langvarig lidelse), en paragraf for frakendelsen af tabt arbejdsfortjeneste (§156 i barnets lov), samt principafgørelser i henhold til

ankestyrelsen C-24-08: *"Tabt arbejdsfortjeneste er en løbende ydelse, som ikke er tidsbegrænset med mindre, der er truffet en aftale herom med modtageren af ydelsen. Der var i sagen ikke truffet nogen aftale herom."*, 231-10: (...) *hvoraf det fremgår, at du ved nedsættelse af dækning for tabt arbejdsfortjeneste stadig, har ret til fortsat tabt arbejdsfortjeneste i en indretningsperiode på tre måneder.* Og 45-15:

Hvis kompensationen ophører på et andet tidspunkt, som ikke på forhånd er aftalt, har du ret til fortsat kompensation i en 14 ugers afviklingsperiode gældende fra det tidspunkt, hvor betingelserne for at modtage hjælpen bortfalder (se § 17 i bekendtgørelsen om tabt arbejdsfortjeneste m.v.).

Der fokuseres på en rådgivningsbevidst proces, som præges af ankestyrelsens principafgørelser om den løbende ydelse, nedsættelse af udbetalingen, samt ophør (<https://www.dukh.dk/Guides-og-Praksisnyt>). Problemforståelsen på DUKH har et større fokus på familiernes rettigheder, samt en kvalitetsbevidst sagsbehandling, med fokus på reglerne for tabt arbejdsfortjeneste. Problemet udvikles til et spørgsmål om hvornår et socialt arbejde bliver udført korrekt og forkert. Dette kan læses, i de eksempler fra sager som DUKH præsenterer, hvortil de supplerer med deres egen dom, med afsæt i relevant lovgivning. Her præsenteres tabt arbejdsfortjeneste som et problem hvor, at nogle forældre ikke får den korrekte behandling. Hvis en sagsbehandler bliver i tvivl om sin afgørelse, kan hun slå op i principafgørelserne, og finde tidligere afgørelser, samt en vejledning for, hvordan afgørelsen bør træffes. I forlængelse af dette, vil jeg henvise til ankestyrelsens rapport fra maj 2022. Baggrunden for ankestyrelsens rapport bygger på en høj omgørelsesprocent i afgørelser, gældende tabt arbejdsfortjeneste (49,5%). Her pointeres det, at kommunen ikke får inddraget relevante kriterier for udmåling af tabt arbejdsfortjeneste (ankestyrelsen 2022, s.4).

I en policy tilgang, præsenteres her, et problem som indebærer at kommunerne ikke træffer tilfredsstillende afgørelser i sagsbehandlingen, og derfor har brug for vejledning. (...) *kommunerne har behov for vejledning på området og særligt i forhold til, hvordan de foretager udmåling af timer til dækning af tabt arbejdsfortjeneste* (ankestyrelsen 2022, s. 4)

Særligt er oplysningsgrundlaget, en udfordring i kommunernes sagsbehandling. *Undersøgelsen viser, at kommunerne har udfordringer med at oplyse sagerne tilstrækkeligt ved udmåling af tabt arbejdsfortjeneste* (ankestyrelsen 2022, s.9). Med fokus på ankestyrelsens rapport, bliver der

præsenteret et problem hvor tabt arbejdsfortjeneste ikke udmåles i overensstemmelse med reglerne for området. I hvert fald ikke i 49,5 procent af tilfældene.

11.4 DELKONKLUSION AF OVENSTÅENDE ANALYSE

Med afsæt i ovenstående analyse, kan det konkluderes at sagsbehandlingen om tabt arbejdsfortjeneste, differentieres i, hvordan problemet produceres. Analysen og dermed konklusionen tager afsæt i Bacchis policy analytiske perspektiv (2012) '*What's the Problem Represented to be?*'

Albertslund kommune producerer et økonomisk problem som kræver en særlig rådgivning, og i visse tilfælde, en specialiseret rådgivning. Denne rådgivning skal fokusere sig på forældrenes behov i et bredt perspektiv. Der startes en proces, som har til opgave at danne en bred forståelse af borgeren, så kommunen kan træffe den korrekte afgørelse. I Albertslund kommunes repræsentation af problemet, kan det konkluderes at hjemmesiden *ikke* indeholder en vejledning til, hvilke dokumenter forældrene bør tilføje til deres sagsbehandling om tabt arbejdsfortjeneste. Trods de uddybende beskrivelser findes der alligevel en begrænsning, når det kommer til dokumentationen, hvilket fjerner forældrenes mulighed for at 'være på forkant og velforberedt'. Ansvar for dokumentationen, havner dermed hos den enkelte sagsbehandler, som skal vurdere hvilke behov for dokumentation, der er nødvendig.

På Københavns kommunes hjemmeside kan det konkluderes, at regler for dokumentation er let tilgængeligt. Forældrene kan se hvad de skal tilføje til deres ansøgning, og paragraffen som omhandler tabt arbejdsfortjeneste, står ligeledes skrevet på hjemmesiden. Men omvendt fra Albertslund kommune, er det svært at finde informationer til vejledning og rådgivning, hvilket fjerner muligheden for forældrene, at søge evt. rådgivning. Med afsæt i dette, bliver det tydeligt at Københavns kommunes problemforståelse, omhandler hvad loven bestemmer, og et spørgsmål om borgerens rettigheder, når de har behov for "ekstraordinært fri".

På DUKHs hjemmeside, samt rapporten fra ankestyrelsen, kan det konkluderes at der er konkurrence i problemforståelsen af sagsbehandling om tabt arbejdsfortjeneste. Med afsæt i disse to, kan det konkluderes at problemforståelsen omhandler kommunernes manglende evne til at indhente relevant information til sagsbehandlingen. I forbindelse med tabt arbejdsfortjeneste bliver

problemet dermed, at kommunernes sagsbehandlere, har behov for vejledning i afgørelsesprincipper. I sager om tabt arbejdsfortjeneste kan det konkluderes at i $\approx 50\%$ af tilfældene, mangler der relevant information i afgørelsen. Yderligere finder jeg det paradoksalt, at den forvaltning som træffer afgørelser om tabt arbejdsfortjeneste, har behov for eksterne konsulentvirksomheder. Jeg oplever det utrygt skabende at de som træffer så vigtige beslutninger, opleves at have brug for "hjælp". Et paradoks der bidrager til min analytiske pointe, at tabt arbejdsfortjeneste er et komplekst problem, som selv kommunen synes at have svært ved at løse.

12. ANDEN ANALYSEENHED

I dette kapitel, vil jeg med afsæt i min kvalitative data, præsenterer forældrenes oplevelser gennem kvalitative interviews. I ovenstående kapitel præsenterede jeg tabt arbejdsfortjeneste, hvorfor rækkefølgen i dette kapitel kan synes bemærkelsesværdig, da jeg nu præsenterer skolen. Dette gøres med refleksive overvejelser om, at tidslinjen bør repræsentere forældrenes proces til tabt arbejdsfortjeneste. Særligt er skolen relevant, da den fælles fortælling fra forældrene er, at de ikke vil stå i den situation de gør, hvis skolen kunne rumme deres barn. Så på trods af, at skolegangen ikke indgår i min problemformulering, er skolegangen et vigtigt element i forældrenes problemforståelse.

I det analytiske afsnit af forældrenes oplevelser med kommunen, vil jeg med afsæt i den fænomenologiske tilgang, tage udgangspunkt i et fænomen og derefter præsenterer de variationer som forældrene taler ind i. Da alle forældrene præsenterer forskellige variationer af fænomenet, vil jeg til start foretage en fænomenologisk analyse, og afslutningsvis supplerer med en teoretisk forståelse. På denne måde er jeg også tro mod den fænomenologiske tilgang til data (se analysestrategi)

12.1 TEORETISK UDGANGSPUNKT

I anden analysedel vil jeg tage et teoretisk afsæt i 'retlig bevidsthed' som skal vise, hvordan uligheden for grundlæggende retlige rettigheder, allerede kan præsenteres sig, ved den manglende kendskab til ret. For at trække den analytiske pointe frem, vil jeg supplere retlig bevidsthed med Stine P. P. Nielsen kapitel *ulighed og loven – et retssociologisk perspektiv på ulighed* i bogen *Social ulighed og socialt arbejde* (2022).

12.2 SKOLEN

I afsnittet nedenfor vil jeg præsentere forældrenes livsverden når det kommer til deres børns skolegang.

I empirien bliver der præsenterede differentieret oplevelser i samarbejdet med skolen. Men en fælles fortælling er, at det skyldes skolens manglende ressourcer. Fie udtaler:

(...) det var faktisk så slemt at når de skulle... Når der var feature-uge, ringede de til mig og spurgte om jeg kunne komme og være deltagende i denne her uge, så (navn) kunne være med til denne her uge. For der sker noget nyt herovre og det kan (navn) ikke rumme. Og de har ikke mulighed for at sætte én på, for det eneste han har brug for, er at blive nusset på ryggen. (...) Og når de skulle på tur, var det også om jeg havde mulighed for at jeg kunne tage med på turen? For det ville være synd at ekskluderer ham, og sige at han ikke kunne komme med på turen (...) "jeg kan tage med eller han kan blive hjemme (...) Det var det der blev sagt..."

Fie får direkte besked på at hvis skolen skal skabe en tryghed og guide drengen igennem dagen vil det kræve for mange ressourcer og det er derfor nødvendigt for sønnens deltagelse, at Fie også deltager. Og når skolen skal på tur, vil Fies manglende deltagelse resultere i en ekskludering af sønnen, da han dermed ikke vil kunne deltage.

I interviewet med Anne fortæller hun om sin søns oplevelser i den almene folkeskole, og deres håndteringen af sønnens udfordringer.

Anne: (...) Der blev sat sådan nogle skillevægge op og man forsøgte at gøre noget. Han sad sådan lidt væk fra de andre. Han sad helt oppe ved tavlen hvor de andre sad lidt længere tilbage i klassen. Så man gjorde hvad man kunne. Men det var slet ikke nok, og de sagde jo også selv at han tilbragte det meste af dagen under sit bord, fordi han simpelthen ikke magtede at være der. Han blev også... han blev afføringsinkontinens og fik en masse følge... stresspåvirkninger fordi det var så voldsomt for ham at være der.

Anne: Og skolen gav jo sådan set også op på det. Men det de sagde var også bare at. Det helt store problem var måden økonomien var skruet sammen på. Fordi hvis de skulle visitere ham til et specialtilbud, så skulle de faktisk fyre en lære for det vil gå fra deres eget budget. Så det er jo også et problem at den lokale folkeskole skal betale for en specialtilbud.

Annes oplevelse med skolen indebærer et skolesystem som forsøger at afskærme drengen, i håbet om at det kan hjælpe med hans trivsel. Da dette ikke virker, resulterer det i at han bruger det meste af sin dag under et bord, og fik alvorlige fysiske konsekvenser for hans helbred. Da den første handleplan ikke virkede, gav skolen op, da de økonomiske konsekvenser var ressourcer som skolen ikke kunne finde frem.

Slutteligt fortalte Trine om sin søn hvor alle var enige i, at drengen var i mistrivsel og at et skoleskift måtte være førsteprioriteten.

Trine: Ja. Vi som forældre var helt sikre på at vi skulle finde ud af hvor han hørte til henne skolemæssigt. Og skolen kunne slet ikke håndtere og... kunne slet ikke imødekomme de udfordringer han havde. Så de var jo også interesseret i at finde ud af hvor han skulle hen.

Trine taler ind i to perspektiver i citatet ovenfor. På den ene side oplever Trine en skole som ikke kan håndtere deres dreng, og derfor ønsker et sted hvor drengen kan blive mødt i sine udfordringer. På samme tid taler hun også ind i skolens manglende ressourcer, og ytrer at de ikke kunne håndtere ham. Trine fortæller eksplicit om sin oplevelse med skolen under et møde i følgende citat;

Trine: (...)Så på sin vis var vi enige om at han skulle videre, men hvor at... f.eks. den allerførste officielle møde der ikke bare var os og en lære var det sådan noget med... vi anbefaler at han enten starter udredning så han kan komme i specialtilbud eller at i flytter ham til en mindre skole. Hvor vi havde en følelse af, prøv og hør det er jo ikke... vi vil også gerne have ham videre. Men vi kan jo ikke bare rykke ham til en anden folkeskole for det er meget tydeligt at han ikke kan honorere de krav der er. Så derfor

var vi jo enige om målet på en eller anden måde. Men vi oplevede også... i starten især, at vi skal bare have ham videre for de kan ikke håndtere ham mere.

Trine taler ind i en oplevelse hvor skolen taler ud fra sine behov, og forældrene må beskytte deres dreng og tale ind i hans behov.

Trine: (...) Men vi havde en følelse af, især inden at udredningen kom i gang... havde vi rigtig meget oplevelsen af at vi kun mødte nogen som havde skolens... altså der ligesom stod og repræsenterede skolen i et eller andet omfang. Og så stod vi som forældre og skulle forsvare hans behov.

Meningskondensering

Fælles for forældrene, er at de møder et skolesystem som ikke kan rumme deres barn og ikke har ressourcerne. Fænomenets essens bliver i denne kontekst 'skolens manglende ressourcer'.

Formålet i en fænomenologisk analyse er at gå fra enkelttilfælde, til en analyse af de mange former som fænomenets essens kan vise sig, i en livsverden mellem subjekt og objekt. For at trække fænomenets former frem, har jeg med udgangspunkt i min empiri, anvendt fænomenologiens "frie fantasi" som indebærer at man beskriver fænomenet i dets mulige former.

Det jeg kan udlede er, at fænomenets essens viser sig i flere forskellige former. Vi oplever en skole som inddrager Fie 100% i dagligdagen. Succeskriteriet er udelukkende at Fie kan deltage og intet andet bliver gjort muligt.

Anne oplevede en skole som forsøgte at afskærme drengen, og da det ikke kunne lade sig gøre, gav de op med argumentet om, at det var for dyrt at få ham i en specialtilbud, da skolen selv skulle betale. Et argument der chokerede mig, da folkeskoleloven bestemmer, at kommunalbestyrelsen er pålagt at betale, medmindre der kan rejses spørgsmål om lovhjemmel.

§ 49. Alle udgifter til folkeskolens undervisning m.v., herunder specialundervisning og specialpædagogisk bistand i henhold til § 20, stk. 3, sygeundervisning i henhold til § 23, stk. 2, og udgifter til befordring i henhold til § 26, stk. 3, påhviler kommunerne, for så vidt der ikke er lovhjemmel for, at udgifterne helt eller delvis påhviler staten eller andre (2016). <https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2024/90>

Om det var et spørgsmål om lovhjemmel i den pågældende situation vides ikke.

Trine oplevede en skole som var fokuseret på deres egen struktur, og derfor ”rykkede” på Trine for at træffe en beslutning. Der opleves en potentiel interessekonflikt, mellem skolens behov og Trines søns behov. Det som forældrene har til fælles i ovenstående er, at deres livsverden i skolesystemet, bliver en fortælling hvor deres barn ikke kan rummes. Jeg vil afslutningsvis i dette kapitel drage en sammenhæng mellem denne livsverden, og deres motivation for at søge tabt arbejdsfortjeneste.

Med afsæt i lovgivningen, er én central problemstilling central for mit ovenstående kapitel, og det er folkeskoleloven, samt sektoransvarlighedsprincippet.

§3 a. Børn, der har brug for støtte, og som ikke alene kan understøttes ved brug af undervisningsdifferentiering og holddannelse, skal tilbydes supplerende undervisning eller anden faglig støtte i henhold til § 5, stk. 5. Hvis der er behov herfor, skal der gives personlig assistance, der kan hjælpe barnet til at overvinde praktiske vanskeligheder i forbindelse med skolegangen.

I ovennævnte paragraf bestemmes det, at børn som har et behov som overgår en differentieret undervisning, skal have personlig assistance hvis det er nødvendigt for barnets vanskeligheder i skolen. En paragraf som er udeblevet i de fortællinger som forældrene har delt med mig.

Ydermere bestemmes det i sektoransvarlighedsprincippet at;

Sektoransvarsprincippet betyder, at den offentlige sektor, der udbyder en ydelse, en service eller et produkt, også er ansvarlig for, at den pågældende ydelse er tilgængelig for mennesker med nedsat funktionsevne. <https://ast.dk/social/artikler/hjaelp-til-handicappede-og-aeldre/tabt-arbejdsfortjeneste-og-sektoransvar-2013-hvad-gaelder>

Hvilket betyder at det er folkeskolens ansvar at yde støtte til børn med udfordringer, på lige fod som andre børn uden udfordringer. Med disse i mente, vil jeg konkretisere min analytiske pointe ved hjælp af Stine P. P. Nielsens, kapitel om ulighed i lovgivningen (2022). For ifølge Nielsen (2022), kan ulighed vise sig på flere forskellige måder. Ét eksempel er vores forskellige forståelser for lovgivningen. Vi kan ikke handle på vores rettigheder, hvis ikke vi kender dem (Nielsen, 2022 s. 155). Og med dette afsæt, kan jeg udlede at ingen af de forældre jeg snakkede med, klagede over skolens håndtering af deres barn, hvilket tyder på at, de ikke havde kendskab til deres klagemuligheder.

Ydermere har forældrene ret til at klage til skolelederen, og har til enhver tid rettighed til at få et møde med lederen, og kan bede en leder om at træffe en offentlig afgørelse, så forældre har mulighed for at klage. <https://www.uvm.dk/folkeskolen/laering-og-laeringsmiljoe/specialundervisning/klagemuligheder>

Trods lovgivningen ligger frit tilgængelig for alle, betyder det ikke at der er lige adgang til information for alle (Nielsen 2022, s. 154 & 155). Det må her udledes, de forudsætninger som mennesket har. De forældre jeg har interviewet har fundet sig selv i stressede situationer, hvor overskuddet har været lavt, og til tider har dagene virket meningsløse. Det bliver en kamp for overlevelse, og ikke om regler og paragraffer. Kravene til forældrenes viden om det sociale felt, synes at gå ud over en grad, som er realistisk at forvente. Der findes lovgivninger, som refererer til andre lovgivninger, og det synes umiddelbart uoverskueligt. En forældre reflekterede meget præcist over netop dette.

Fie: Ja, fordi at forældrene ikke kan påtage sig den opgave at være specialpædagog, psykiater, psykolog... et erhverv som kræver en længere gående uddannelse. Det er jo derfor det er en specialiseret titel dem der tager sig af de her børn. Og fordi at man som mor eller far, har fået det her barn til verdenen betyder det ikke at så man lige pludselig blevet specialpædagog. Man er blevet psykiater, man er blevet terapeut, man er blevet øh... socialrådgiver. Det er man ikke! Man har ikke haft denne her videregående uddannelse og man kender ikke systemet ud over hvad den almene borger kender til. Så det er svært at navigerer i.

Fælles for forældrene er, at de møder et skolesystem hvor deres barns trivsel ikke kan varetages. Og netop dette bliver udgangspunktet for deres ansøgning om tabt arbejdsfortjeneste, og derfor var dette kapitel et vigtigt element i min analytiske pointe. En forældre præsenterer det som:

Fie: "(...) Det hele kommer sig af, at jeg får øjnene op for det her med tabt arbejdsfortjeneste. Det er ikke noget jeg har fået at vide af andre, velvidende om at jeg er med min søn, fast, dagligt i skole. (...) jeg er én-til-én fordi skolen ikke har ressourcerne, kommunen vil ikke blande sig for det er skolens afgørelse. Det er dem der ligesom skal ligge ressourcerne ind. (...) Så valgte jeg selv at kontakte kommunen og sige (...) Min søn har følgende diagnoser... Infantil autisme, ADHD, ikke organisk

søvnløshed og tendens til psyko-suspekter symptomer. Skolen har ikke ressourcerne til at rumme ham, han kan ikke være alene så jeg er nødsaget til at være der sammen med ham (...)"

Ovenfor deler Fie sin livsverden med sin søns vanskeligheder, samt årsagen til at søge tabt arbejdsfortjeneste. *"Det er ikke noget jeg har fået at vide af andre, velvidende om at jeg er med min søn, fast, dagligt i skole"*. Fie taler ind i, at hun selv må undersøge hendes mulighed for tabt arbejdsfortjeneste, da ingen andre vejleder hende, i hendes muligheder. *"Velvidende om at jeg er med min søn fast dagligt i skole"* et citat der rummer en forventning, om et system der yder omsorg, for borgeren, og som Fie forventede at ville reagere på hendes livssituation. Fie søgte ikke tabt arbejdsfortjeneste fordi hun hellere ville passe sit barn derhjemme, men fordi hun oplevede et skolesystem som ikke rummede hendes søns udfordringer. *"(...) med mindre i sætter ressourcer til mit barn én-til-én og passer på ham, mens han er i skole. Ellers så kan jeg ikke. Det handler ikke om at jeg ikke vil (...)"*

Trine: *"Så begynder jeg at søge om tabt arbejdsfortjeneste, fordi jeg er også godt klar over at man kan ikke komme første dag han er i skolevægring og sige, nu vil jeg godt have nogle penge, og det forstår jeg også godt. Men jeg syntes egentlig at vi har været fleksible og sådan noget. (...) vi har begge to haft en stor glæde af at have vores arbejde også, fordi man er så meget på arbejde derhjemme når man har et barn der har det svært ikke"*.

Trine fortæller i hendes motivation for hendes ansøgning til tabt arbejdsfortjeneste at, begge er glade for at arbejde, men at de har behov for støtte ifm. Med barnets skolevægring. På samme tid taler Trine ind i en selvforståelse, som fortæller om deres egen fleksibilitet gennem processen.

12.2.1 DELKONKLUSION PÅ SKOLEN

Det afsluttende citat ovenfor syntes jeg giver et meget præcist billede af den fælles fortælling, forældrene har givet mig. Når deres børn ikke kan rummes i skolen, bliver der rykket på nogle grænseflader. Grænseflader som ikke nødvendigvis ville påvirkes, hvis der var et kendskab til lovgivningen. Det kan dermed konkluderes at når skolen fejler at følge sektoransvarlighedsprincippet, og sætter urimelige krav til forældrene, sker der en ulighed som

forældrene ikke handler på, da de ikke har kendskab til deres rettigheder. Måske nogle af forældrene godt vidste at der forventede mere af dem end hvad normalen er, men fælles for dem alle sammen, er at de har overtrådt deres egne grænser. Det kan dermed konkluderes at situationen kunne være anderledes, hvis de havde agerede på deres rettigheder, men som de ikke er blevet informeret. Ydermere kan det konkluderes at trods sektoransvarlighedsprincippet, er fællesfortællingen fra forældrene at skolen udmeldte, at de ikke havde ressourcer til barnet, hvilket kommunen accepterede. Der blev i hvert fald ikke foretaget nogle former for intervention eller sanktioner mod den givende skole. Med uddrag fra forældrene kan det konkluderes at den grundlæggende oplevelse er, at når der opstår et problem, deles problemet i arenaer. Skolen har fokus på deres hverdag, og deres muligheder, hvor forælderen må kæmpe for sit barns muligheder og hverdag. I forældrenes fortællinger eksisterer der ikke en symbiotisk proces, men en afbrækket proces, hvor der kræves for meget af forældrene. Fælles for fortællingen er at alle tre forældre vælger at søge tabt arbejdsfortjeneste. En problemløsning som de selv har beskrevet som resultat af skolens manglende ressourcer.

12.3 KOMMUNEN

I dette afsnit vil jeg svare på følgende spørgsmål i min problemformulering: *Og hvordan oplever forældrene at deres behov for hjælp og vejledning bliver mødt?*

Til problemformuleringen har jeg udarbejdet følgende arbejdsspørgsmål;

- Hvordan beskriver forældrene deres oplevelser om sagsbehandlingen af tabt arbejdsfortjeneste?

Jeg vil besvare spørgsmålet ved at præsentere mine informanternes livsverden på vejen til tabt arbejdsfortjeneste. I en fænomenologisk analyse er målet at finde fællesfortællingen i fænomenet, ved at beskrive dets variationer. Fælles for de forældre jeg har talt med er, at de har mange erfaringer som alle fylder meget i deres hverdag. Med afsæt i dette, vil jeg foretage en meningskondensering gennem dette analyseafsnit, ved at opdele fænomenet 'tabt arbejdsfortjeneste' op i konkrete tematikker, med afsæt i forældrenes uddrag. For bedre at kunne forstå de dynamikker som er på spil, vil jeg i dette kapitel inddrage en privat socialrådgiver, som jeg

har interviewet med det formål, at få nuanceret det konkrete problem ud fra en professionel forståelse.

Dette afsnit skal læses i forlængelse af tidligere afsnit 'Skolen'. Fælles for alle forældrene er, at de søgte tabt arbejdsfortjeneste da oplevede en skole som ikke kunne rumme deres barn, og derfor selv måtte "passe" barnet.

12.3.1 VEJLEDNINGSPLIGT

§ 7. En forvaltningsmyndighed skal i fornødent omfang yde vejledning og bistand til personer, der retter henvendelse om spørgsmål inden for myndighedens sagsområde
(<https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2014/433>).

I forvaltningslovens §7, står bestemmelsen om forvaltningens vejledningspligt, når de behandler en borgers forespørgsler. Ydermere skriver DUKH:

Når du henvender dig til kommunen – typisk fordi du henvender dig med en ansøgning eller spørgsmål om hjælp, har kommunen pligt til at vejlede dig om mulighederne for hjælp. I forbindelse med rådgivningen, skal kommunen være opmærksom på, om du har behov for anden form for hjælp og efter andre bestemmelser. Hvis kommunen ikke vejleder eller ikke vejleder korrekt, kan det have betydning for gyldigheden af kommunens afgørelse (<https://www.dukh.dk/Forside/FAQ/@598/Kommunens-vejledningspligt—Kommunens-pligt-til-at-rådgive-og-vejlede-dig>)

Men mine informanternes erfaringer i deres ansøgning om tabt arbejdsfortjeneste, illustrerer en anden oplevelse. Da jeg spørger Fie hvordan oplevelsen af vejledning og informationsdeling har været, fortæller hun, "øhm... Den har været ikke-eksisterende. (...)". I citatet taler Fie ind i en ikkeeksisterende vejledning, som udfoldes i et senere citat:

"Der kontakter en socialrådgiver mig og fortæller så at de kan ikke støtte med noget. De kan ikke hjælpe økonomisk med noget. Så siger jeg, okay, men jeg har hørt om det her med tabt arbejdsfortjeneste. Hvortil socialrådgiveren fortæller mig "du kan godt prøve at ansøge om det", men chancen for at du får det er minimal..."

Ovenfor taler Fie ind i hendes første oplevelser, da hun undersøgte muligheden for økonomisk støtte. Det kan her udledes at sagsbehandler ytrer at kommunen ikke kan hjælpe med *noget*. I en videre dialog med sagsbehandleren, fortæller Fie at hun selv har undersøgt området, og at ifølge §42 i serviceloven (§87 i barnets lov pr. 01/01-2024), mener Fie selv at hun er berettiget tabt arbejdsfortjeneste:

Så allerede der har man ligesom... ét eller andet sted er der blevet sagt du kan lige så godt bare lade vær med at søge om det. Jeg siger okay, nej, jamen jeg prøver. Jeg kan ihvertfald se i serviceloven at min søn opfylder paragrafferne. Hvortil jeg får at vide at det er meget flot at jeg har printet serviceloven, men paragraffer er jo ikke bare paragraffer. Man kan ikke bare læse en paragraf og sige den passer... fordi der er jo også under-paragraffer. Hvortil jeg så også siger, at det er jeg klar over. F.eks. matcher du paragraf 42... men det kræver også at du matcher 43, stk. 2, 4 eller 5. Så fortæller jeg hende at det er jeg helt med på. Jeg vil bare sige at jeg har været inde og... ikke hele serviceloven vel og mærket, men har fundet denne her... og også underparagrafferne som du kalder det. Og så vidt jeg kan se, så berettiger det, at jeg skal have tabt arbejdsfortjeneste fordi jeg passer mig eget barn, fordi skolen og andre ikke har ressourcerne til det. Og i heller ikke har. "Du kan godt prøve at ansøge", jamen det vil jeg gøre... Og det var sådan set det".

I citaterne ovenfor, kan det ses at Fie bliver mødt med retorikker som, *du kan prøve at ansøge og dine chancer er minimale* foruden den direkte afvisning, hun fik i første samtale over telefonen, hvor hun bliver fortalt at der er *ingen* hjælp at hente. En oplevelse som må føles demotiverende og næsten opgivende. Disse ord sætter Fie også selv på hendes senere refleksioner over det første møde:

"(...) det blev meget u-motiverende. Hun kunne lige så godt have sagt direkte til mig, det kan du lige så godt droppe. For det bliver en lang og hård kamp. Sådan kunne hun lige så godt have sagt det. Der var ligesom, allerede inden mødet, lukket for det varme vand... hvis man kan sige det sådan (...)"

I et andet interview fortæller Anne "(...) Generelt er min oplevelse at kommunen på ingen måder lever op til den vejledningspligt de har". Anne fortsætter og fortæller "Så hvis man ikke selv er stærk

i at læse lovtekster og sætte sig ind i ting, så har man ikke en chance". Oplevelsen af at man selv skal kende lovgivningen hvis man skal have en "chance", er en vigtig analytisk pointe som vil blive udfoldet senere i afsnittet.

Trines oplevelse er meget kontinuerlig med de forrige udtalelser. I vores interview fortæller hun mig;

Trine: "(...) Det jeg syntes der var rigtig svært ved det, var at der var ikke nogen til at rådgive os. Som jeg også sagde, (...) Og da vi så begyndte på det her med tabt arbejdsfortjeneste var det også hele tiden med blik på, hvordan vi får ham i skole. Det var ikke noget med at vi først skal have et barn der er glad, et barn der trives og har mod på livet, der var overhovedet ikke noget af det. Og det der med ikke at blive rådgivet i, hvad vi skal sige eller hvad vi skal beskrive. Det var bare det kan i jo nok ikke få... også med kommunen de sagde det kan i jo nok ikke få, men i kan prøve at søge det".

Interviewene ovenfor viser den fejlet vejledningspligt i sine variationer.

- En ikke-eksisterende vejledning, hvor forældren kan "prøve" at ansøge (tabt arbejdsfortjeneste), med minimale chancer for succes
- En kommune der ikke lever op til sin vejledningspligt, hvor forælderen selv må kende love for at have en chance
- Et system som fokuserer på sin egen agenda, uden fokus på barnets trivsel og behov

Med den fænomenologiske analyse, kan det udledes at der findes en fælles essens, der præsenterer sig i forskellige variationer. Af disse meningskondenseringer, ser jeg en kategorisering der handler om en 'indledende kamp' mellem forældrene og forvaltningen.

'Den indledende kamp' – Et retssociologisk perspektiv

Med 'den indledende kamp' tages der udgangspunkt i forældrenes egne beskrivelser af den proces de er gået igennem. Ved hjælp af fænomenologiens 'frie fantasi' i fænomenets variationer, vil jeg her tage udgangspunkt i kommunens "løse afvisninger". Med løse afvisninger skal der læses ind i, når forældrene pr. telefon får fortalt at "de kan prøve at søge" tabt arbejdsfortjeneste, men at det

nok ikke kan lade sig gøre. Med afsæt i dette, vil jeg præsentere en retssociologisk forståelse, herunder retlig bevidsthed (Nielsen, 2020)

I et retssociologisk perspektiv kan der her trækkes på andenordens retlig bevidsthed. Et begreb som teoretisk skal forstås som et relationelt perspektiv. Udgangspunktet for andenordens retlig bevidsthed, er at forstå hvordan eksempelvis en sagsbehandler, kan hjælpe og guide forældrene, ved at bruge deres viden og præsenterer deres retlige muligheder, og dermed påvirke den 'anden' som i dette tilfælde er forælderen (Nielsen, 2020, s. 62).

Dette er desuden også underlagt sagsbehandleren qua den tidligere nævnte §7 i forvaltningsloven. Fra mine interviews kan det udledes, at sagsbehandleren ikke anvender sin retlige bevidsthed i sin håndtering. Og netop den generelle videreformidling og informationsindsamling i det offentlige, stiller den private socialrådgiver sig også kritisk overfor;

"Men spørgsmålet er også om man så, når man er borger, om man er i stand til... man ved jo ikke hvad man skal give af oplysninger og man ved heller ikke, altså der er også en formidlingsdel. Altså får jeg givet oplysningerne på en måde så de bliver forstået eller sagsbehandler har et overblik? Så kan man sige at reglerne er sådan at det ikke er borgers ansvar, men sagsbehandlers ansvar."

En håndtering der påvirker borgerens retssikkerhed, når de ej heller, træffer en officiel afgørelse. Dette kan læses i retssikkerhedsloven, som har til formål at sikre borgeren retssikkerhed. I retssikkerhedsloven §60 bestemmes det at; *Når det fremgår af lovgivningen, kan kommunalbestyrelsens, herunder jobcenterets, afgørelser indbringes for Ankestyrelsen eller Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg* (<https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2024/261>).

For at forældrene kan klage, kræves det at der eksisterer en officiel afgørelse fra kommunen. Hvornår der skal træffes en afgørelse, har ankestyrelsen defineret i en vejledning fra 2021, som den private socialrådgiver i mit interview, også refererede til.

"(...) Det næste er så at, at der er rigtig mange kommuner der ikke ved hvornår man træffer afgørelse. Ankestyrelsen har lavet en vejledning der hedder afgørelsesbegrebet, det kender du godt?"

Den private socialrådgiver taler her ind i ankestyrelsen definition på afgørelser, i råd og vejledningssammenhænge.

Når kommunen giver borgeren råd og vejledning om muligheder for hjælp, skal kommunen være opmærksom på, om der er i den forbindelse, meddeles en beslutning, der går på, om borgeren har ret eller ikke ret til en ydelse. Hvis kommunen reelt tilkendegiver, at borgeren kan få bevilget eller ikke bevilget en bestemt form for hjælp, eventuelt mundtligt, vil der være tale om en afgørelse, der skal registreres (Ankestyrelsen, 2021, vejledning om afgørelsesbegrebet).

I forældrenes møde med sagsbehandlere som bruger vendinger som "du kan nok ikke få det", "du kan jo prøve at søge, men jeg tror ikke det kan lade sig gøre", sker der unægteligt en påvirkning af forældrenes opfattelse af, hvilke muligheder de har. Fælles for forældrene, er at de har mødt et system som har "afvist" deres umiddelbare første forespørgsel på hjælp. I et retssociologisk perspektiv, kan antagelsen om andres retlige bevidsthed få betydning for personens egen. Så når en sagsbehandler taler ind i "du kan nok ikke få det", kan denne retlige bevidsthed om mulighed for økonomisk støtte, påvirke forælderens egen opfattelse af de muligheder hun måtte have i sin konkrete situation (Nielsen, 2020, s. 62).

Med afsæt i ankestyrelsens afgørelsesprincipper, kan der argumenteres for at der her, kunne være tale om en mundtlig rådgivning, der tilkendegiver at de ikke har mulighed for støtte. Hvorfor forældrene kunne have bedt om en afgørelse, med mulighed for at klage. Et dilemma som den private socialrådgiver nuancerede for mig, senere i mit interview:

PS: "(...) Men der er tit i diskussionen med kommunerne hvor de siger det her er ikke en afgørelse, for en afgørelse det er noget andet. Hvor jeg siger men det er det ikke altså. Og principielt hvis vi er uenige om hvorvidt det er en afgørelse, skal du træffe en afgørelse så vi kan klage til ankestyrelsen (...)"

Med citatet ovenfor, bekræftes familiens rettighed til at kræve en afgørelse, som kan etablere deres retssikkerhed med mulighed for at klage. Dette kan også læses i ankestyrelsen vejledning om afgørelser (2021):

Hvis kommunen herefter træffer en beslutning om, at der ikke er tale om en afgørelse, og borgeren klager herover, bliver kommunens svar på borgerens klage en afgørelse, der skal registreres, og som kan påklages til Ankestyrelsen (ankestyrelsen, 2021, vejledning om afgørelser s. 9).

Tilbage står jeg med spørgsmålet om, hvorfor forældrene bliver vejledt i med de retorikker som jeg har præsenteret ovenfor. Hvis kommunen har vejledningspligt, og mundtlige tilkendegivelser egentlig skal dokumenteres som afgørelser. Hvad står vi tilbage med? Den private socialrådgiver gav sin problemforståelse af netop dette dilemma:

PS: Ja. Altså. Jeg har lidt selv... jeg syntes uanset om man er berettiget eller ikke berettiget. Så syntes jeg at man skal tage udgangspunkt i, at det folk siger det er en ansøgning. Fordi at når de behandler det som en ansøgning, så får man noget retssikkerhed med sig ikke. Så jeg er faktisk lidt modstander af det med... jamen det kan du ikke... altså den vejledning. Fordi at der er rigtig mange der giver forkert vejledning (...)"

Fra det ovenstående kan jeg udlede, at forældrene bliver sat i problematiske situationer, når de på den ene side har et barn i skolevægring, og på den anden side har en økonomisk forpligtelse til at forsørge sit barn og betale sine regninger. Og vendinger som de ovenstående efterlader forældrene i en situation som umiddelbart opleves problematisk og uoverskuelig at håndterer. En oplevelse som kan påvirke borgerens fremtidige retlige bevidsthed. Med dette skal det læses som, at erfaringer kan få betydning for fremtidig praksis. Den retlige bevidsthed for forældrene, bliver i dette scenarie, at det er en kamp der skal vindes, hvor det kræver en komplet forståelse af lovgivningen "før man har en chance" og for "at man ved hvad man skal sige".

12.3.2 AFVISNINGEN

Fie: "Ja, for jeg går jo de næste uger indtil at jeg tænker, det er mærkeligt at jeg ikke høre noget. Og der får jeg så at vide at jeg skal selv ansøge gennem borger.dk. Der er sket denne her fejl og det beklagede hun. Så siger jeg okay, jeg søger gennem denne her... gennem borger.dk hvortil at hun siger "Jeg kan lige så godt sige det som det er.

Nu har jeg kigget lidt på (navns) papirer fra psykiatrien og fra skolen, og efter netværksmødet. (Navn) opfylder betingelserne for tabt arbejdsfortjeneste". Fedt! Siger jeg så. Det er ja glad for at høre! og følte endelig medgang, og tænkte "hun har sgu gjort sit!".

Hvortil... og jeg er glad og siger ej hvor dejligt. Hvortil hun så siger, men... det gør du ikke..."

B: "Du opfylder ikke kravene?"

Fie: "Nej, jeg opfylder ikke kravene. Og jeg har slet ikke vidst..."

B: "Hvad det er for nogle krav?"

Fie: "Det er så fordi jeg var på S.U. (...)"

I citatet ovenfor fortæller Fie om sin første "formelle" afvisning fra kommunen. Jeg sætter formel i anførselstegn, da den formelle afvisning ret beset ikke kan behandles som en afvisning, da den ikke bliver dokumenteret som en afgørelse på sagen qua, ankestyrelsens afgørelsesvejledning. Alligevel er det en vigtig pointe, da dette er første gang at sagsbehandleren "lukker" døren for forælderen. Når Fie bliver afvist tabt arbejdsfortjeneste, tales der ind i principafgørelsen c-40-06:

Ankestyrelsen fandt, at ansøger ikke var berettiget til hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste under sit fuldtidsstudium. Begrundelsen var, at det ikke var tilstrækkelig godtgjort, at ansøger havde et indtægtstab. Ankestyrelsen lagde vægt på, at ansøger modtog SU, og at hun ikke herudover havde en lønindtægt (<https://www.retsinformation.dk/eli/retsinfo/2006/10904>).

Foruden afgørelsesvejledningen, og retssikkerhedsloven, virker beslutningen umiddelbart legitim med lovhjemmel i henhold til ankestyrelsens principafgørelse. Alligevel kan ovenstående citat, virke overraskende, når der skråsikkert bliver fortalt at S.U er = ingen tabt arbejdsfortjeneste. En afgørelse må tage udgangspunkt i den enkelte borger, og det kan derfor ikke udelukkes at ankestyrelsen måtte finde variabler i Fies situation. Dette kan læses på DUKH hjemmeside:

"Ankestyrelsen har i principafgørelsen C-40-06 vurderet, at der ikke kunne udbetales tabt arbejdsfortjeneste til en ansøger, som var tilmeldt fuldtidsstudie og modtog SU. Begrundelsen var, at det ikke var tilstrækkeligt godtgjort, at der var tale om et

indtægtstab som følge af barnets funktionsnedsættelse. Der foreligger ikke yderligere principafgørelser vedr. tabt arbejdsfortjeneste og SU. Det kan derfor ikke på forhånd udelukkes, at der kan være situationer, hvor man kan være berettiget til tabt arbejdsfortjeneste.” (<https://www.dukh.dk/Selvhelp/Viden-om-børnehandicapområdet/tabt-arbejdsfortjeneste/Tabt-arbejdsfortjeneste---samspil-med-andre-ydelser>).

I mit interview med den private socialrådgiver italesættes netop min tvivl om den umiddelbare formel: PS: ” (...) og der kan måske være nogle særlige omstændigheder for hvorfor ankestyrelsen måske ville finde ud af, at lige specielt her er det på en anden måde eller et eller andet ikke.”

Årsagen til afvisningen bliver uddybet for forælderen;

”For man tager udgangspunkt i den indkomst man har haft, (...) Hvis jeg nu havde haft et deltidsarbejde ved siden af, kunne man gå ud fra det. Hvortil jeg siger men det har jeg ikke. Jeg har været studerende og ellers været én-til-én på min søn og...”

B: Ja

Fie: ”Okay. Så kan de desværre ikke, fordi jeg ikke opfylder det. Jeg skal have en indkomst, så jeg kan jo vælge at tage mit et fuldtidsarbejde nu. Jeg skal aflevere 3 måneders lønsedler. Og så værre på arbejde i 3 måneder og så kan jeg prøve at ansøge.”

Når Fie møder muligheden for at søge et arbejde i 3 måneder, virker det afkoblet fra Fies situation. Fies søn lider af fire diagnoser, hvor to af dem kommer ifølge med stress. På den baggrund anbefaler psykiatrien at hendes søn konstant er én-til-én da, der er risiko for en forværring af sønnens tilstand. Oplevelsen af den afkoblet handlemulighed, sætter Fie selv ord på:

Fie: ” (...) og alt det fortæller jeg hende også. Og skærer lidt ud i pap for ligesom at fortælle hende, at det her regnestykke går ikke op, ligningen går ikke op. Det kan ikke lade sig gøre, med mindre jeg lukker øjnene for min søn og ignorere hvad psykiatrien har sagt, og skolen har sagt og lade stå til. Som jeg i forvejen havde gjort i så lang tid at han begyndte at have stemmehøringer. Så det var den valgmulighed jeg havde.

Kommunen præsenterer muligheden for at Fie tager et arbejde i 3 måneder, som den eneste mulighed for at få tabt arbejdsfortjeneste. Hvilket i sig selv virker paradoksalt, når der er tale om tabt arbejdsfortjeneste. Fie må anskaffe sig et arbejde, for at kunne anmode om ikke at kunne arbejde.

Den vejledning Fie får, virker umiddelbart minimalt. Dette kan udledes når Fie senere fortæller:

B: okay. Og hun kommer ikke med nogle alternativer? Hvad er der ellers af muligheder for hvad i kan gøre herfra?

Fie: Nej, jeg kommer så selv på noget. Og siger okay, men det kan jeg lige så godt sige det kommer ikke... det kan ikke lade sig gøre. Jeg kommer ikke til at kunne arbejde på den måde for at kunne give lønsedler... det kan jeg simpelthen ikke... med mindre i sætter ressourcer til mit barn én-til-én og passer på ham, mens han er i skole. Ellers så kan jeg ikke. Det handler ikke om at jeg ikke vil, men hvis i sender bemanding derover, så skal jeg nok også gøre mit. Men hvad så kan jeg komme på dagpenge eller kontanthjælp? Jeg opfylder ikke kravene for dagpenge fordi jeg har været studerende, så den er udelukket. Hvad med kontanthjælp? "Jo, Jo, det kan du godt. Så kan du ihvertfald prøve at ansøge... du kan godt komme på kontanthjælp, med 3 måneders lønsedler fra kontanthjælp. Jeg skal jo bare vide at på kontanthjælp skal jeg lave jobansøgninger... tre jobansøgninger". Det her er for overhovedet at blive godkendt til kontanthjælp. Jeg skal være til rådighed for arbejdsmarkedet og jeg skal op til fysiske møder på jobcenteret.

Fie møder et beskæftigelsestungt system, som hele tiden vender tilbage til arbejdsmarkedet og dét at arbejde. Et krav der for Fie er demotiverende, da hendes udfordring netop er, at hun ikke kan stå til rådighed. Det kan ydermere udledes at Fies problem bunder ud i skolens ressourcer.

B: Okay. Så det er jo... Det er endnu en måde at ligesom sige, du skal stadig forholde dig lidt til arbejdsmarkedet? For igen... det ved hun jo godt, ikke er en mulighed?

Fie: Ja, og det er det der er så u-motiverende hele vejen igennem. (...) Jeg holder fast i det her med at den eneste løsning der er, er denne her kontanthjælp såfremt jeg ikke

er til rådighed på arbejdsmarkedet for kan jeg ikke være. Her sætter hun bagud igen og siger jeg kan ikke vejlede dig om jobcenteret.

Med afsæt i fænomenologien bliver Fies livsverden, at for at hun kan søge tabt arbejdsfortjeneste, skal hun stå til rådighed for arbejdsmarkedet, eller minimum arbejde i tre måneder. Disse er alle krav. Paradoksalt nok, trods forvaltningslovens §7, lukker døren hurtigt når Fie søger vejledning. Dette kan ses når forvaltningen præsenterer kravene, men i samme vending siger at de ikke må vejlede i jobcenterets regler.

Fælles for mine informanter er, at de oplever en afstumpet og hård forvaltning, som kræver at man kæmper med næb og klør for at komme "igennem".

Anne fortæller;

"Jeg henvendte mig selv og sagde at der er simpelthen noget med min dreng. Han har det ikke godt og trives ikke. Jeg kan ikke selv løse det her, så jeg har brug for hjælp. Og så var det at jeg blev meget forundret over at man beskyldte mig for at være årsagen til problemet. Det havde jeg ikke i min vildeste fantasi forestillet mig at jeg... ville starte 10 års kamp op, ved selv at henvende mig. Jeg havde på ingen måder troet at det selv skulle ske. Jeg syntes jo selv at det var ret ansvarligt, at henvende mig og sige at jeg er bekymret for mit barn og har brug for hjælp (...) fordi at man giver forældrene skylden og så giver man afslag på tabt arbejdsfortjeneste fordi kommunen siger at det ikke er hensigtsmæssigt at det er dig, for du har et for symbiotisk relation til dit barn (...)"

I citatet ovenfor forklarer Anne om sin oplevelser da hun søgte hjælp i kommunen, og deres vurdering af hvordan sagen skal håndteres. Ydermere taler Anne ind i rollen som en 'ansvarlig forældre', der kontakter sin kommune for at få hjælp, som 'det rigtige at gøre'. Anne taler ind i at søge hjælp, som bliver starten på en 10årig lang kamp, baseret på et symbiotisk forhold mellem Anne og hendes søn. (Et symbiotisk forhold mellem mor og søn, betyder at moren kan have svært ved at skelne sit eget behov, fra sit barns (<https://mentaltoverskud.dk/mor-barn-relation/>)). Det kan dermed udledes at Anne møder en kommune som ikke oplever samme behov for barnet, som Anne selv oplever. For Anne betyder mødet med kommunen, at hun må ansætte en advokat, da hun ikke oplever at hendes retssikkerhed og hendes behov ikke bliver opfyldt.

Anne: *"Jeg hyrede en advokat og hverken jeg eller min advokat lykkes med at få nogen form for grund for, hvorfor det skulle være nødvendigt. Det eneste de havde at sige var bare at de mente at det var nødvendigt, og det var ikke et argument i sig selv. Så jeg ville ikke samarbejde omkring det. For jeg kunne ikke se at det på nogen måde ville gavne vores familie, vores situation, mine børn eller noget som helst. Og de var fuldstændig ligeglad med hvad fagpersoner sagde. Så derfor i sammenråd med min advokat, besluttede vi simpelthen at flytte og så måtte vi se hvad der ville ske i en ny kommune (...) de jo faktisk derude hvor de helst ville tvangsfjerne børnene".*

I citatet ovenfor bliver kampen så hård, at Anne får behov for juridisk opbakning i form af en advokat. Anne oplever at et narrativ bliver spundet i en version som sætter tvivl om hendes forældrekompetencer. Et narrativ som strider mod hendes egen oplevelse af at være en god mor, som søger professionel hjælp og støtte til hendes søn. I en vinkel mod barnets mistrivsel, havde den private socialrådgiver en pointe som jeg syntes er værd at tage med her:

PS: *"Man kan sige alt det andet er lidt mere sådan. hvor man bliver stemplet og man risikerer at det får nogle konsekvenser for ens børn eller værste fald at de bliver anbragt. Så bliver det rigtig svært at være krævende, ikke. For der er ikke særlig meget retssikkerhed i forhold til det. Man laver hurtigt et narrativ om at... en eller anden detalje som de blæser op og så mister man noget samvær med sit barn eller et eller andet ikke."*

Det kan udledes af ovenstående, at det narrativ som bliver produceret, ultimativt kan have enorme konsekvenser for en forældre. Selv når ønsket var at søge hjælp til sit barns udfordringer. Anne startede med at søge tabt arbejdsfortjeneste, og endte i en sag om tvangsfjernelse. Tvangsfjernelse har ikke en analytisk pointe i min problemformulering, men er relevant da det stadig får betydning for, hvordan forældrene oplever tabt arbejdsfortjeneste. I ovenstående har jeg præsenteret, hvordan forvaltningens tolkning får enorme konsekvenser for forældrene, og hvordan det påvirker deres livsverden. En oplevelse som Trine også måtte bemærke:

TI: *Nej, altså. Det var mange små grunde til... tror jeg... hvorfor vi blev afvist. Men én af grundene var, at fordi jeg var studerende og min mand jo har fortalt at hans arbejdsplads var fleksibel, så mente de at vi skulle arbejde på skift af hinanden. (...)*

Men selvom at vi også har beskrevet at vores barn ikke kunne være selv, han skulle værre én-til-én hele tiden. Vi har også... han har en storebror, vi har også et hus som skal støvsuge engang i mellem. At så ville det ligesom bare... så måtte man jo arbejde om natten (...) Det er jo fint at fordi jeg er studerende så kunne jeg det... men du ved jo også godt, hvis man er i praktik som pædagog, så kan du jo ikke... du kan ikke være i praktik i en børnehave og arbejde om aftenen.

I Trines første ansøgning til tabt arbejdsfortjeneste, var de under den forståelse, at når man er på S.U kan man ikke få tabt arbejdsfortjeneste. Derfor søgte de i mandens navn. Alligevel oplever Trine at hendes status som studerende, får store konsekvenser for ansøgningen om tabt arbejdsfortjeneste. De bliver mødt med løsningsforslag som at Trine kunne jo arbejde om natten, og gå i praktik om dagen, nu hun var studerende. I afgørelsen stod der bl.a.: *Trine: " (...) F.eks. stod der i afgørelsen at hun kunne jo selv mindes da hun var ved at skrive bacheloropgave var man jo ret fleksibel og der kunne man bare skrive på forskellige tidspunkter."*

Trine står overfor en kommune som negligerer en vigtig pointe i udmålingen af tabt arbejdsfortjeneste, som kan læses i ankestyrelsens rapport:

"Kommunen skal dog være opmærksom på, at der også er mulighed for at udmåle tabt arbejdsfortjeneste, selvom der ikke er sammenfald mellem pasningsbehovet og forældrenes arbejdstider. Eksempelvis i forbindelse med indhentelse af søvn, praktiske gøremål mv." (ankestyrelsen, 2022, s. 10).

Så foruden kravet om at sammenligne barnet med et 'velfungerende barn', hvilket ikke bliver opfyldt i ovenstående, kan det udledes at i en udmåling af tabt arbejdsfortjeneste, må kommunen tage udgangspunkt i forældrenes behov for søvn, praktiske gøremål etc. Almindelige behov som Trine også ytrede for kommunen, men som ikke blev håndhævet i deres første ansøgning. Særligt kan det udledes at behovet for søvn, ikke får en værdi i kommunens afgørelse om tabt arbejdsfortjeneste. Dette er på trods af at søvn er én af menneskets vigtigste behov for at kunne opretholde mental sundhed. Ydermere kan det udledes at behovet for at varetage deres andet barn (sønnens storebror) heller ikke bliver en del af vurderingen.

Meningskondensering:

Fælles for alle forældrene er, at de som udgangspunkt startede med at have en tillid til et system som kunne hjælpe dem i deres livssituation. Det som møder dem, virker overraskende for alle forældrene, særligt var "kampen" en stor del for alle tre.

I et retssociologisk perspektiv kan det ovenstående afsnit udledes som en videnskonflikt. I Jasanoffs samproduktionsteori udveksles og forhandles 'viden'. 'Viden' indebærer dokumenter, journaler og lovgivning. Når Fie forklarer at hun ikke kan varetage et arbejde i 3 måneder for at få lønsedler, taler Fie ind i den 'viden' som hun har fra psykiatriens journaler, hvor sagsbehandleren taler ind i en afgrænset vurdering af principafgørelser, og konkret lovgivning, samt en beskæftigelsesorienteret retorik. Videnskonflikten bliver relevant når Fie og sagsbehandler har forskellige opfattelser af, hvilken 'viden' der bør tillægges størst vægt (social ulighed, s. 157 & 158). Samproduktion og videnskonflikter, er fællesnævneren i forældrenes oplevelser og går igen gennem alle fortællingerne.

Når Anne taler ind i at søge hjælp, kan det udledes ud fra et retssociologisk perspektiv, at Anne taler ind i et vidensaktant. Et vidensaktant er et begreb for dokumenteret/nedskrevet regler, journaler, etc. som kan bruges som 'viden'. I dette eksempel tales der ind i forvaltningslovens §7: *En forvaltningsmyndighed skal i fornødent omfang yde vejledning og bistand til personer, der retter henvendelse om spørgsmål inden for myndighedens sagsområde.*

Særligt bliver inddragelse og tillid relevant for alle forældrene. Jf. retssikkerhedslovens §4, skal borgeren have mulighed for indflydelse af sagsbehandlingen:

"Borgeren skal have mulighed for at medvirke ved behandlingen af sin sag. Kommunalbestyrelsen tilrettelægger behandlingen af sagerne på en sådan måde, at borgeren kan udnytte denne mulighed."

En lovgivning som i praksis, ikke opleves af de forældre jeg har interviewet. Fælles for dem bliver, at de enten må have kontakt til en advokat, konstant rette henvendelse som resultat af manglende kontakt fra kommunen, eller at der bliver truffet afgørelser på urimelige vilkår såsom negligeringen af søvnbehov, eller kravet om 3 måneders arbejde til ansøgningen om tabt arbejdsfortjeneste. Retssociologien påpeger at positive erfaringer opbygger en tillid til at sagsbehandlingen vil finde

frem til den bedste løsning, hvor det modsatte vil have en omvendt effekt (social ulighed, s. 164). Fælles for forældrene er, at deres tillid til det offentlige svækkes, og troen på en god sagsbehandling formindskes. Nedenfor beskriver Anne følelsen af, ikke længere at kunne stole på kommunen. Dette er på trods af at Anne er flyttet.

Anne: " (...) Altså alle de beskyldninger. Det er jo det der sidder mest i mig... og det sidder stadig i mig, jeg har så svært ved at henvende mig til kommunen nu. For selvom jeg godt ved, at de ved min fornuft har parkeret alt det gamle, så sidder det så meget i min krop. Jeg bliver så bange for at de nu igen vil vinkle det til at det er min skyld. Ej hvor er det tungt, og det er helt vildt at man bliver syg af det system der er sat i verdenen for at hjælpe familier. Det er helt grotesk."

Retssociologien pointe er, at retten er et socialt og interaktionelt fænomen. Trods lægfolk kan mene at loven er eksternt for deres daglige liv, er retssociologiens pointe at loven gennemsyrrer deres hverdag og dermed påvirker det sociale liv (retlig bevidsthed s. 60). Med denne pointe, kan det udledes at forældrenes retlig bevidsthed påvirkes i den forstand, at man som forældre i "kampen" om tabt arbejdsfortjeneste, skal kende sin lovgivning hvis man vil have en chance for at vinde. En retlig bevidsthed som på sigt kan påvirke en andenordens retlig bevidsthed. Med afsæt i loven som et socialt fænomen, risikerer forældrenes retlig bevidsthed om tabt arbejdsfortjeneste at påvirke andres retlige bevidsthed via. Narrative fortællinger. For at analysere den sociale proces, tager jeg fat i andenordens retlig bevidsthed. Med andenordens retlig bevidsthed, skal det forstås at et individs retlige bevidsthed kan påvirke andres. Så når forældrene deler deres oplevelser med andre forældre som selv overvejer at søge hjælp, kan deres antagelse være med til at påvirke en forældre sådan, at det virker uoverskueligt inden de overhovedet er kommet i gang med en ansøgning (retlig bevidsthed s. 62). Netop den narrative fortælling, beskriver Fie for mig, når hun deler sine erfaringer i en Facebook gruppe på 20.400 mennesker i skrivende stund:

Fie: Vi ligger med medlemmer på 10.000 +. (...) Og jeg vil sige. 80 - 90% af medlemmerne af de her grupper vælger at sige det er umuligt. Altså... lad vær... altså det er hårdt arbejde, det er virkelig hårdt! Og det er en stor kamp bare at blive godkendt til tabt arbejdsfortjeneste (...)"

De oplevelser som de interviewet forældre har haft, giver dermed en mistillid til det offentlige system, som risikerer at blive forstærket via. Delingen med andre forældre. Dermed kan der være en risiko for at den grundlæggende tillid til vores velfærdssystem vil falde.

12.3.3 TILDELING AF TABT ARBEJDSFORTJENESTE

Fælles for de interviewet forældre er, at de alle endte med at få tildelt tabt arbejdsfortjeneste. Men turen dertil, har ikke været nem. Da Anne flytter fra sin kommune med anbefaling fra sin advokat, vælger den tidligere kommune at foretage en mellemkommunal underretning:

Anne: "For da vi så var flyttet, blev der lavet en mellemkommunal underretning, og den var fyldt med løgn og latin så jeg blev mødt med en indstilling til tvangsfjernelse. Og det var vi så igennem og jeg vandt heldigvis sagen for jeg kunne sammen med min advokat genfinde alle tingene. (...) jeg vandt den sag og nu har jeg papirer på at jeg er en god mor. Så nu har de lagt alt det gamle ned. Og så kunne vi ligesom... så kunne de godt finde ud af i ny kommune at trække en streg i sandet og sige okay. Nu starter vi forfra og så har vi ligesom fået mere relevant hjælp derefter, ikke.

Ovenfor fortæller Anne om en kommune som fortsætter deres beslutningsgrundlag om tvangsfjernelse og derfor kontakter den nye kommune. Den analytiske pointe, er at trække Annes livsverden frem. Anne taler nemlig ind i, at "nu har hun papirer på, at hun er en god mor". Forudsætningen for at være en god mor, bliver i Annes livsverden, hvordan kommunen opfatter hende. Anne kæmper i dag med PTSD, og har en grundlæggende mistillid til velfærdssystemet. En retssociologisk pointe som jeg præsenterede i tidligere afsnit. "10 år kæmpede jeg i den første kommune. Og det var en kamp og jeg har faktisk fået en PTSD-diagnose efter alt det vi har været igennem. (...)"

I et retssociologisk perspektiv kan Annes mistillid til kommunen påvirke hendes fremtidige samarbejde med kommunen. Hvilket kan gøre det sværere for både Anne og kommunen, når der skal skabes et meningsfuldt samarbejde. Anne er i risiko for, permanent at have en grundlæggende mistillid. En mistillid som kom, baseret på en kommunes behandling af Annes sag.

Fie fik tildelt tabt arbejdsfortjeneste efter at have finansieret sin søns skolevægning, som endte med at vare 1 år og 3 måneder.

Fie: (...) Og jeg har været én-til-én på min søn i 1 år og 3 måneder (...) og jeg er først godkendt til økonomisk støtte i december 2023. Så det år jeg har været én-til-én, har jeg selv betalt.

Trine har fået tildelt tabt 25 timers arbejdsfortjeneste.

" (...) Jeg har 25 timer lige nu, fordi han går i skole i de her 10 timer. Det er jo så på baggrund af at jeg skal have et arbejde i de her timer, hvor han er i skole. Og det syntes jeg er svært, for... der er ikke særlig mange der gerne vil ansætte én fra 10 til 13, tre gange om ugen vel?"

Trine taler ind i en problemstilling, at det kan være svært at få et arbejde på 3x3 timer om ugen, i et pædagogisk job. En udfordring der på trods af bevillingen af tabt arbejdsfortjeneste, stadig svækker familien økonomisk. Med ankestyrelsens rapport, kan vi udlede at kommune ydermere skal forholde sig til forældrenes transporttid. Så når Trine søger et job, må hun sig at det ligger max. 15 minutter væk. Længere væk, ville betyde at Trine har "mindre timer at tilbyde" en arbejdsgiver, hvilket gør det endnu sværere for Trine.

Og netop her bliver den sociale ulighed tydelig. Fælles for alle forældrene er, at de ikke accepterede deres første uformelle afbud, som jeg desuden har fremvist, er et brud på afgørelsesprincippet. Alle forældrene kæmpede med næb og klør for at få hjælp. Og netop dette sætter forældrene selv ord på:

Anne: "Og jeg har mange gange påtalt for kommunen at jeg simpelthen ikke tør tænke på de familier som ikke er ressourcestærke på den måde. De familier hvor der ikke sidder forældre som kan læse en lovtekst og forstå den. Og som ikke har mulighed for at trække alt muligt ud af det, og selv gå op og sige "hey jeg ved jf. paragraf sådan og sådan, at jeg har ret til". Og svarsfristen er... og behandlingstiden er... Der sidder jo massere af forældre der ikke kan det? Og det er simpelthen ikke i orden at de er ringere stillet de familier. Fordi det bør jo ikke afhænge af, om familien selv kan løfte den opgave?"

I citatet ovenfor præsenterer Anne en todelt problemstilling. På den ene side præsenterer hun problemstillingen som jeg har nævnt før. Netop at vejledningspligten samt informationsindsamlingen er kommunens ansvar, og ikke forældrenes (Ankestyrelsen, 2022, s.7). Men lovgivningen og praksis stemmer ikke overens, når det bliver forældrene der skal løfte denne opgave. På den anden side præsenterer hun netop den sociale ulighed, når Anne stiller sig kritisk for behandlingen, med tanker til de forældre som ikke har de samme ressourcer, og ikke kan "holde fast" i deres rettigheder og krav om hjælp. Og problemstillingen om det implicite krav til forældreressourcer for en fair sagsbehandling taler Fie også ind i:

Fie: Men faktisk det jeg syntes der er allermest forfærdeligt er hvor hårdt jeg syntes det har været. Jeg kan godt forstå at man allerede fra første møde smider håndklædet i ringen. For bare processen i udredningen, og processen i dagligdagen, dræner en så meget. Så bare det at skulle kæmpe, og argumenterer for... (...) Det bliver sådan en battle mellem borgeren og staten eller kommunen. Så jeg forstår godt når forældre vælger at sige, jeg kan ikke. Jeg giver op. Jeg må... jeg overlader mit barn til systemet, jeg bliver nødt til at sende ham afsted for jeg bliver nødt til at tage på arbejde. Jeg forstår det godt, og det er forfærdeligt.

Fie sætter sin oplevelse i kontrast til de som må "smide håndklædet i ringen". Der bliver talt ind i en forståelse for at forældrene må give op, og overlade barnet til systemet. Fie beskriver kampen inde i forældrene selv, i dilemmaet mellem barnets trivsel og forældrenes behov for at have økonomi til regninger, mad på bordet etc.

Anne: "For hvis jeg ikke sender mit barn afsted, velvidende mit barn har udfordringer og jeg ikke tager på arbejde. Hvor skal vi så bo henne? Hvordan får vi mad på bordet? Hvordan kan jeg give mine børn tøj på? Og give mine børn oplevelser som alle andre børn?"

Trine udtaler:

"Fordi jeg jo også tænker at der også er nogen der... hvis de havde et barn som vi havde, ville have brug for en anden støtte. Fordi det er forskelligt hvilke ressourcer man har. (...)Jeg har en søster som er børne-socialrådgiver og som arbejder med mange

børnefamilier som kunne minde om vores. Og hun siger... hun har så mange familier som har tabt arbejdsfortjeneste for meget mindre udfordringer end det vi har. Og det var en af grundene til at vi blev ved med at sige så bliver vi nødt til at søge igen (...)"

Hvis Trine ikke havde en søster som er børne-socialrådgiver, og som deler sine erfaringer med Trine, så havde hun ikke søgt igen. Trine taler yderligere ind i hvordan forældrenes ressourcer med samme barn, alligevel kan resultere i forskellige behov. Og netop dette vil jeg tage med mig i min delkonklusion.

Meningskondensering:

I dette afsnit og gennem hele kapitlet har jeg vist hvordan forældre bryder med kommunen, når de ytrer et behov som de ikke oplever at blive opfyldt.

§19 i forvaltningsloven bestemmer at borgerne skal have indflydelse på deres sag (her: tabt arbejdsfortjeneste). Alligevel kan det udlede fra mit analytiske afsnit, at forældrene oplever at de ikke har indflydelse, men skal "slås" for at få det som de har ret til. I Nielsen (2022) argumenteres der for at lovgivningen og virkeligheden ofte er to forskellige realiteter. Lovgivningen forholder sig nemlig ikke til borgernes erfaringer (Nielsen, 2022, s.164). I denne vending bruger Nielsen (2022), begrebet 'vidensaktører'. Vidensaktører har relation til de pointer jeg allerede har påvist gennem tidligere analytisk afsnit. Borgernes viden bliver påvirket af de erfaringer de får i samarbejdet med kommunen, og vil påvirke deres fremtidige forståelse. En forståelse som også kan sættes i parallel til tidligere nævnte andenordens retlig bevidsthed (Nielsen, 2020).

I en teoretisk pointe kan det udledes at der står en gruppe forældre, som har en viden om, at kommunen ikke yder den korrekte vejledning. En manglende vejledning som får store økonomiske konsekvenser, så forældrene selv må finansiere deres barns skolevægring.

Forældrene møder et magtrum hvor kommunen står med deres skæbne i hænderne. En magtposition hvor kommunen kan sanktionere forældrene, eller tildele den hjælp de ønsker. Ydermere møder forældrene et system der definerer deres retlige muligheder (Nielsen, 2022, s.165). Jeg kan ikke udlede hvordan kommunen har forholdt sig til sagen, men det kan udledes at det ovennævnte er sådan forældrene har oplevet det.

Forældrene møder et felt som er højt præget af lovgivningen, som i (Nielsen, 2022) kaldes vidensaktant. Men alligevel kan det udledes at denne lovgivning, kun bliver aktuelt i kravssituationer til forældrene. I situationer hvor forældrene har råbt om deres rettigheder, oplever forældrene at blive mødt med en kritisk og negativ holdning, og hvor der er blevet refereret til en anden lovgivning i stedet for. Dette kan tolkes som en videnskonflikt (Nielsen, 2022, s.157-158).

12.3.4 DELKONKLUSION

Det kan konkluderes i ovenstående kapitel, at tabt arbejdsfortjeneste er et komplekst fænomen, som for forældrene er en forvirrende og hård proces. I mødet med systemet oplever forældrene at "deres behov" mod "statens behov", blev en tydelig opdeling, hvor forældrene måtte fokusere på at have deres barn i fokus. Udgangspunktet for tabt arbejdsfortjeneste er, "det kan du ikke få". En afvisning som sjældent blev gjort til en formel afgørelse ved første afslag, og derfor fratog forvaltningen, forældrenes rettigheder til at klage. Det kan dermed konkluderes at i mødet med sagsbehandler, har det krævet at forældrene selv undersøgte lovgivningen, da de ikke blev vejledt med deres muligheder.

Med ankestyrelsens rapport kan det konkluderes, at reglerne om afgørelser, ikke stemmer overens med forældrenes oplevelser. Det kan ydermere konkluderes, at i processen med tabt arbejdsfortjeneste, har forældrene måtte have mange kasketter på. De har måtte tage sig af deres barn, sikrer dem selv økonomisk (trods ikke at kunne varetage et arbejde), og varetage pædagogiske opgaver ved hjemmeundervisning, hjemmepasning m.m. Afslutningsvis kan det konkluderes at forældrenes behov bliver overdøvet af kommunens narrativ. Og uden vedholdenhed, ville ingen af de interviewet forældre få tabt arbejdsfortjeneste. Det kan ydermere konkluderes at tabt arbejdsfortjeneste tager lang tid at få bevilliget, og det kan have store økonomiske konsekvenser for de forældre som må blive hjemme uden økonomisk støtte. Og netop den økonomiske støtte er udelukkende tildelt forældrene, fordi de alle har til fælles at de ikke giver op ved den mundtlige afvisning. Det kan dermed konkluderes at det kræver højressourceforældre, at få en fair behandling i ansøgningen om tabt arbejdsfortjeneste.

13. KONKLUSION

Tabt arbejdsfortjeneste er et komplekst fænomen. I barnets lov §87 kan det konkluderes at forældre, som passer deres barn ifølge med barnets nedsatte funktionsevne, er berettiget tabt arbejdsfortjeneste, hvis det vurderes at det er mest hensigtsmæssigt at barnet passes i hjemmet. Paragraffen bestemmer ikke at forældre ikke må være på S.U. Dette må læses i en ekstern principafgørelse fra ankestyrelsen, fra 2006. Men når vi i skrivende stund, befinder os i 2024 kan jeg konkludere, at afgørelser, risikerer at blive vurderet ud fra en sag som er 18 år gammel. En tid som var meget anderledes end den tid vi lever i dag.

Trods lovgivningen på området kan det konkluderes, at forældrene ikke kan blive garanteret samme behandling på tværs af kommunerne. For med afsæt i relevant lovgivning kan serviceniveauet differentiere mellem kommunerne. I København og Albertslund kommune ses en forskel mellem deres præsentation af tabt arbejdsfortjeneste på deres hjemmeside. Albertslund kommune præsenterer mange muligheder for rådgivning og vejledning med fokus på en helhedsorienteret behandling, men giver ikke særlig mange saglige informationer. Hvor Københavns kommune fokuserer på de saglige informationer, men ikke præsenterer familierne for rådgivningsmuligheder. Med Carrol Bacchis WRP-begreb kan det konkluderes at kommunernes præsentation af tabt arbejdsfortjeneste, viser hvordan den konkrete kommune producerer et problem.

Når forældrene søger tabt arbejdsfortjeneste, kræver det at de har fuldt kendskab til den relevante lovgivning. Med afsæt i mine informanter kan det konkluderes, at forældrene indgår i en "kamp", som kræver en ekstraordinær indsats, når kommunen fejler deres ansvar i at rådgive og vejlede forældrene. Grundlaget for afvisningen af tabt arbejdsfortjeneste præges af en vurdering fra den enkelte sagsbehandler, og ikke med afsæt i relevante principper. Dette betyder at forældrene har svært ved at finde rundt i grundlaget for afvisningen, før de får det fortalt. Forældrenes muligheder for at forberede sig, bliver dermed sværere. Forældrenes oplevelser med kommunen præger af en narrativ fortælling, i mange variationer, og er sjældent det samme udgangspunkt som det behov, som forældrene har ytret. Med afsæt i dette, kan det konkluderes at tabt arbejdsfortjeneste som fænomen, præsenterer sig i variationer som 'kamp', 'lang og hård proces', 'urimelig', 'besværlig', 'umulig at forstå'. Afslutningsvis kan det konkluderes at fælles for forældrene var, at de kun står i den givende situation fordi folkeskolen ikke kan rumme deres barn, trods sektoransvarlighedsprincippet.

14. DISKUSSION

Som afslutning af mit projekt, vil jeg præsentere mine ubesvarede refleksioner. I forbindelse med en peer-session mellem mine medstuderende og min vejleder, havde vi en debat om mit projekt og tabt arbejdsfortjeneste. *'Skal tabt arbejdsfortjeneste ikke være svært at få?'*

Skal tabt arbejdsfortjeneste være svært at få? Nej. Nej, jeg syntes ikke det skal være svært at få tabt arbejdsfortjeneste, men jeg syntes det skal være konkret og præcist, hvornår tabt arbejdsfortjeneste kan bevilliges og ikke kan. I en saglig og faglig kontekst, er det svært at finde specifikke grundlag for, hvornår sagens skal godkendes, og hvornår den skal afvises. En oplevelse som forstærkes når Albertslund kommune præsenterer eksterne rådgivning -og vejledningsorganisationer, som sikrer forældrenes rettigheder. Det giver et indtryk af, at kommunen selv mener, at de ikke kan give den bedste vejledning, og derfor anvender eksterne muligheder. Men hvis en forvaltning som står med ens skæbne i hænderne, ikke kan sikre den bedste rådgivning mener jeg at det skaber en utryk relation mellem borger og sagsbehandler. I en retssociologisk pointe, må man have tillid til kommunen, for at kunne tro på den bedste sagsbehandling, men jeg ville have svært ved at vise den tillid, når de selv præsenterer *andre* vejledningsmuligheder. Særligt er det bemærkelsesværdigt at der refereres til ankestyrelsen, som har pointeret at knap 50% af sagerne, behandles uden et tilfredsstillende informationsgrundlag, hvorfor min præsenteret pointe i tillid, ikke virker urimelig.

På den anden side, kan det også være min egen fortolkning som præger forståelsen på hjemmesiden, hvilket fører mig til min næste pointe. Jeg har desværre ikke kunne få sagsbehandlere til at stille op til et interview, hvilket påvirker min nuancering af forståelsen for tabt arbejdsfortjeneste i deres kontekst. Måske det slet ikke er så utrygt som jeg umiddelbart oplever det? Det finder vi desværre ikke ud af i dette speciale, så derfor vil jeg være tro mod min egen fortolkning, og læne mig op ad den private socialrådgiver som jeg har interviewet. En god pointe hun præsenterede for mig var, at sagsbehandlinger bliver individpsykologiske, når en stor del af afgørelsen træffes ud fra et skøn. Hvad *jeg* vurderer som hensigtsmæssigt, vurderer *du* måske ikke som hensigtsmæssigt, og derved kan den samme sag i teorien, blive afgjort forskelligt. Hvilket jeg ikke finder mere betryggende, end da jeg umiddelbart startede min undersøgelse på området.

Hvad betyder det så? Er den konkrete sagsbehandler så den store stygge ulv som undertrykker forældrene i deres råb om hjælp? Ja, og nej.

Ja, jeg oplever undertrykkende og paradoksale dilemmaer, som sætter forældrene i nogle urimelige situationer. Dette har jeg også præsenteret i mit speciale. Men at det er den enkelte sagsbehandlers intention, kan jeg ikke redegøre for. Jeg har gennem mine interviews, oplevet forældre som deler fortællinger som ikke burde være en del af virkeligheden, og derfor kan det unægtelig opleves undertrykkende, at forældrenes håndsudstrækning, oplever at gøre deres situation værre. Jeg står tilbage med en fornemmelse af at det som forældrene har mødt, er sagsbehandlere som ikke har vidst hvordan sagen skulle afgøres. Med ankestyrelsens 50%, er der også en stor sandsynlighed for at netop dette sker. Årsagen til den oplevelse bygger på, at alle tre forældre i dag har fået tildelt tabt arbejdsfortjeneste. Det stiller mig tilbage med spørgsmålet, *hvad gjorde at de ikke fik det tildelt første gang de ansøgte? Hvorfor skulle forældrene mødes med "det tror jeg ikke du kan"*? Hvornår er det at tro blevet en del af det sociale arbejde? Burde arbejdet ikke bygge sig på et solidt, professionelt grundlag? Måske *skal* tabt arbejdsfortjeneste være svært når det kommer til stykket...

15. LITTERATURLISTE

Albertslund kommune. Lokaliseret d. 28 maj 2024

<https://albertslund.dk/boern-og-unge/stoette-og-raadgivning/familieafsnittet/om-handicap-og-sygdom/oekonomisk-stoette>

Ankestyrelsen, (2021). *Vejledning om afgørelsesbegrebet* (s.3–11)

Ankestyrelsen, (2022). *Praksisundersøgelse om udmåling af tabt arbejdsfortjeneste*

Ankestyrelsen. Lokaliseret d. 29 maj 2024

<https://ast.dk/social/artikler/hjaelp-til-handicappede-og-aeldre/tabt-arbejdsfortjeneste-og-sektoransvar-2013-hvad-gaelder>

Bekendtgørelse af Barnets lov, nr. 721 af 13. juni 2023. Lokaliseret d. 28 maj 2024

<https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2024/83>

Bekendtgørelse af lov om folkeskolen, nr. 90 af 29 januar 2024. Lokaliseret d. 28 maj 2024

<https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2024/90>

Bekendtgørelse af forvaltningsloven, nr. 433 af 22 april 2014. Lokaliseret d. 29 maj 2024

<https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2014/433>

Bekendtgørelse af lov om retssikkerhed og administration på det sociale område,

nr. 261 af 13 marts 2024 <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2024/261>

Bjørnholt, B & Jakobsen, L., M. (2020). *Kvalitativ analyse: kodning*. I

Hansen, K., Andersen, K. & Hansen, S. *Metoder i statskundskab*, (3. udg.) København: Hans Reitzels Forlag.

Bacchi, C. (2012). Introducing the 'What's the Problem Represented to be?' approach. I

A. Bletsas & C. Beasley (red.), *Engaging with Carol Bacchi, Strategic interventions and exchanges* (s.21-23). Published in Adelaide by, The University on Adelaide

CDP Conference Keynote Carol Bacchi. Lokaliseret d. 29 maj 2024

<https://www.youtube.com/watch?v=6NMCNjDrK6k&t=1214s>

Den Uvildige Konsulentordning på Handicapområdet (DUKH). Lokaliseret d. 29 maj 2024

<https://www.dukh.dk/Om-DUKH/Hvem-er-DUKH>

Den Uvildige Konsulentordning på Handicapområdet (DUKH). Lokaliseret d. 28 maj 2024

<https://www.dukh.dk/Selvhjælp/Viden-om-børnehandicapområdet/Tabt-arbejdsfortjeneste>

Den Uvildige Konsulentordning på Handicapområdet (DUKH). Lokaliseret d. 28 maj 2024

<https://www.dukh.dk/Selvhjælp/Hvis-du-vil-klage---regler-og-gode-råd>

Den Uvildige Konsulentordning på Handicapområdet (DUKH). Lokaliseret d. 28 maj 2024

<https://www.dukh.dk/Rådgivning/Hvordan-foregår-rådgivningen->

Den Uvildige Konsulentordning på Handicapområdet (DUKH). Lokaliseret d. 29 maj 2024

<https://www.dukh.dk/Forside/FAQ/@598/Kommunens-vejledningspligt---Kommunens-pligt-til-at-rådgive-og-vejlede-dig>

Harrits, S, G., Pedersen, S, C., Halkier, B. & Møller, M, A. (2020). Indsamling af interviewdata. I

Hansen, K., Andersen, K. & Hansen, S. *Metoder i statskundskab*, (3. udg.) København: Hans Reitzels Forlag.

Heinskou, B., M. (2017). Fænomenologisk analyse – om forholdet mellem forsker og forskningsfelt. I

M. Järvinen & N. Mik-Meyer (red.), *Kvalitativ analyse Syv traditioner* (s. 81-100). Forfatterne & Hans Reitzels Forlag.

Jørgensen, S., & Olesen, P., S. (2018) Formidling. I Mondrad, M. & Olesen, P., S. (red.)

Forskningsmetode I socialt arbejde (s. 256-270). København: Hans Reitzels forlag

Københavns kommune. Lokaliseret d. 28 maj 2024

<https://www.kk.dk/borger/handicap/oekonomisk-stoette-og-kompensation/tabt-arbejdsfortjeneste>

Mentaltoverskud. Lokaliseret d. 29 maj 2024

<https://mentaltoverskud.dk/mor-barn-relation/>).

Nielsen, P., P., S. (2020) *Mødet i den offentlige forvaltning: Andenordens retlig bevidstheds*

betydning for borgernes kendskab til ret

Nielsen, P., P., S. (2022). Ulighed og loven – et retssociologisk perspektiv på ulighed. I

J. H. Enevoldsen & S. P. Jones (red.), *Social ulighed og socialt arbejde* (s. 153-167).

Forfatterne og Samfundslitteratur

Olesen, P., S. (2018). Analysestrategi. I Mondrad, M. & Olesen, P., S. (red.) *Forskningsmetode I*

socialt arbejde (s. 165). København: Hans Reitzels forlag

Social- og Boligstyrelsen. Lokaliseret d. 28 maj 2024

<https://www.sbst.dk/nyheder/2024/kursus-sagsoplysning-paa-boernehandicapomraadet>).

Social- og Boligstyrelsen. Lokaliseret d. 28 maj 2024

<https://www.sbst.dk/viso/visos-raadgivning/raadgivning-til-borgere>

Tanggaard, L., (2017). Fænomenologi som kvalitativ forskningsmetode. I

M. Järvinen & N. Mik-Meyer (red.), *Kvalitativ analyse Syv traditioner* (. 81-100).

Forfatterne & Hans Reitzels Forlag.

TV2. Lokaliseret d. 28 maj 2024

<https://nyheder.tv2.dk/2023-11-20-vi-bliver-behandlet-som-andenrangsborgere-siger-mor-til-handicappet-barn>